

Καλλιτεχνική Εταιρεία ΑΞΑΝΑ
Αμαξοστοιχία-Θέατρο το Τρένο στο Ρουφ
2023

“REVOLUTIONARIES’ WIVES”
«οι Κρυμμένες»
(ελληνικός τίτλος)

Ένα έργο των Yossefa Even Shoshan και Dalia Shimko
Διάλογοι: Yossefa Even Shoshan
Μετάφραση: Ιωσήφ Βαρδάκης
Σκηνοθεσία: Τατιάνα Λύγαρη

ΠΡΟΣΩΠΑ:

Μάρτα Φρόιντ
Ζίγκμουντ Φρόιντ
Τζένι Φον Βέστφάλεν Μαρξ
Καρλ Μαρξ
Ξανθίππη
Σωκράτης

Σκηνή 1: Σήμερα – Πάνθεον

Μακρύ τραπέζι. Ο Σωκράτης κάθεται ακριβώς στο κέντρο. Δεξιά του οι Φρόιντ, αριστερά του οι Μαρξ. Η Ξανθίππη τους σερβίρει φαγητό και κρασί. Φέρνει πιάτα σε όλη τη διάρκεια της σκηνής. Είναι σιωπηλή, εκτός από κάποιες φορές που ξεφυσάει ή κάνει ήχους για να δηλώσει εκνευρισμό, θυμό και πικρία.

Σωκράτης: (Σηκώνει το ποτήρι του σε πρόποση.) Ελευθερία!

Όλοι: Ελευθερία!

Μόλις πλησιάζουν τα ποτήρια τους στα χείλια τους, ο Σωκράτης τους σταματάει.

Σωκράτης: Περιμένετε! (Παγώνουν όλοι.) Τι εννοούμε όταν λέμε “ελευθερία”;

Σκέφτονται.

Ζίγκμουντ: Νομίζω ότι πραγματική ελευθερία βρίσκεται μόνο στα όνειρά μας. Μόνο εκεί είμαστε ελεύθεροι να εκφράσουμε τον θυμό, τις ανάγκες και τις επιθυμίες που έχουμε καταπιέσει.

Μάρτα: Μην ξεχνάς και τις ψευδείς μνήμες μας Ζίγκι.

Ζίγκμουντ: Ναι, βέβαια Μάρτα. Και τις ψευδείς μνήμες μας και τα ονειροπολήματά (ή “φαντασιώσεις” – ίδια έννοια αλλά ο όρος “ονειροπολήματα” είναι παλιότερος και στο πρωτότυπο χρησιμοποιούσαν τον παλιότερο) μας.

Μάρτα: Έγραψες για αυτά το 1905.

Ζίγκμουντ: Βεβαίως. Λοιπόν – στην υγεία της ελευθερίας των ονείρων μας.

Ζίγκμουντ και Μάρτα: Στην υγεία της ελευθερίας των ονείρων μας.

Σωκράτης: Δηλαδή δόκτορα Φρόιντ, πραγματική ελευθερία είναι η ελευθερία να ονειρευόμαστε; Αυτό λέτε;

Ζίγκμουντ: Η ελευθερία στα όνειρα.

Σωκράτης: Για να ονειρευτεί κάποιος όμως, πρέπει να κοιμηθεί. Έτσι δεν είναι;

Ζίγκμουντ: Προφανώς Χερ Σώκρατη.

Σωκράτης: Άρα ελεύθερος άνθρωπος είναι μόνο ο κοιμισμένος;

Γελάνε όλοι.

Ζίγκμουντ: Δεν ήθελα να πω αυτό...

Μάρτα: Η σούπα είναι υπέροχη καλή μου. Τι έβαλες; Σκόρδο;

Καρλ: Όποιος κοιμάται δε βλέπει, δεν ακούει, δε μυρίζεται, δε νοιώθει και δεν έχει την δυνατότητα να επεξεργαστεί ό,τι συμβαίνει γύρω του. Αυτός είναι ένας άνθρωπος

υπόδουλος. Ο κύριος “καθηγητής” θέλει να πιούμε για την ελευθερία υπό καθεστώς δουλείας; Η πραγματική ελευθερία βρίσκεται στην ελευθερία αντίδρασης.

Σωκράτης: Ώστε κύριε Μαρξ, πραγματική ελευθερία είναι η ελευθερία αντίδρασης;

Καρλ: Πέραν πάσης αμφιβολίας! Ελεύθερος άνθρωπος είναι αυτός που αντιδρά στις δυνάμεις που προσπαθούν να ελέγξουν και να καθορίσουν τη μοίρα του.

Ζίγκμουντ: Συμφωνώ απολύτως. Ο ελεύθερος άνθρωπος έχει επίγνωση της μάχης που δίνει το υποσυνείδητο με το συνειδητό του ενώ πολεμάει ενάντια σε ό,τι έχει φορτωθεί στο παρελθόν.

Καρλ: Εγώ δεν αναφέρομαι σε φανταστικές μάχες καθηγητά Φρόιντ. Αναφέρομαι στην ελευθερία που έχει κανείς να δράσει ενάντια στις δυνάμεις της αγοράς.

Μάρτα: Δαφνόφυλλα! Πώς και δεν το κατάλαβα νωρίτερα; Δαφνόφυλλα έχεις βάλει, έτσι δεν είναι γλυκιά μου;

Η Ξανθίππη μουγκρίζει.

Ζίγκμουντ: Γιατί είναι τόσο πικραμένη η γυναίκα σου Σωκράτη;

Σωκράτης: Η γυναικεία της φύση φταίει. Αγνοήστε την. Καρλ, φίλε μου, εξήγησέ μας τις δυνάμεις της αγοράς.

Καρλ: Τα μέσα παραγωγής βρίσκονται αποκλειστικά στα χέρια των πλουσίων. Γι’ αυτές τις δυνάμεις λέω. Για τους εργοδότες που χρησιμοποιούν την δύναμη των εργατών για να διπλασιάσουν και να τριπλασιάσουν τις περιουσίες τους.

Ζίγκμουντ: Κι αυτοί οι πλούσιοι εργοδότες, σε διαβεβαιώνω πως δεν είναι ελεύθεροι. Παλεύουν κι αυτοί την σκληρή μάχη ανάμεσα στο λογικό (*πάλι παλιός όρος για το “συνειδητό”, στο πρωτότυπο χρησιμοποιούσαν αυτόν εδώ*) και το υποσυνείδητο.

Καρλ: Η πλούσια, καπιταλιστική ελίτ έχει τον χρόνο και το χρήμα να ξαπλώνει στον καναπέ του “κυρίου καθηγητή” και να αναλύει τη μάχη ανάμεσα στον συνειδητό και τον υποσυνείδητο νου, ενώ η εργατική τάξη είναι για πάντα υπόδουλη σε έναν συνεχή αγώνα για ψωμί. Γι’ αυτό δηλώνω πως η πραγματική ελευθερία βρίσκεται στην δυνατότητα κοινωνικής ανέλιξης!

Σηκώνει το ποτήρι του, το ίδιο και η Τζένη.

Καρλ και Τζένη: Στην υγεία της κοινωνικής ανέλιξης!

Τζένη: (*Προσφέροντας ένα ποτήρι στην Ξανθίππη.*) Πιες κι εσύ καλή μου.

Η Ξανθίππη κοιτάζει τον Σωκράτη ο οποίος της γνέφει ένα ξεκάθαρο και αποφασιστικό “όχι”.

Σωκράτης: Αν επιτρέπετε: τι είναι η “κοινωνική ανέλιξη”;

Καρλ: Η δυνατότητα κοινωνικής ανέλιξης θα καταργήσει τις έννοιες αφέντη σκλάβου, τις οποίες εσύ με τόση ευκολία δοξάζεις.

Τζένη: Η δυνατότητα κοινωνικής ανέλιξης θα επέτρεπε στην γλυκιά σου σύζυγο να καθίσει μαζί μας στο τραπέζι, ισότιμα.

Η Ξανθίππη σταματάει και κοιτάζει πάλι τον Σωκράτη. Εκείνος την αγνοεί.

Σωκράτης: Άρα η πραγματική ελευθερία βρίσκεται στο να μπορείς να γίνεις κάτι που δεν είσαι;

Καρλ: Η πραγματική ελευθερία είναι να μπορείς να είσαι αυτό που επιθυμείς και να κάνεις αυτό που επιθυμείς, από επιλογή δική σου.

Σωκράτης: Ώστε η πραγματική ελευθερία είναι η ελευθερία επιλογής;

Καρλ: Ακριβώς.

Ζίγκμουντ: Επιτέλους συμφωνούμε Χερ Μαρξ! Κάθε άνθρωπος ελεύθερος να επιλέξει αν θα είναι θύμα των νευρώσεών του ή αν θα ελευθερωθεί απ' αυτές. Ας πιούμε στην ελευθερία επιλογής!

Ο Ζίγκμουντ, ο Καρλ, η Μάρτα και η Τζένι σηκώνουν τα ποτήρια τους.

Σωκράτης: Θέλω να ρωτήσω κάτι ακόμα: ο καθένας μας πρέπει να ξέρει ποιες είναι οι επιλογές του;

Ζίγκμουντ: Προφανώς Χερ Σώκρατης.

Σωκράτης: Και ξέρει ο κάθε άνθρωπος ποιος είναι και τι;

Ζίγκμουντ: Εφόσον συνειδητοποιήσει τις ορμές και τις επιθυμίες του.

Σωκράτης: Ένας άνθρωπος που γεννήθηκε σκλάβος, έζησε σκλάβος και πέθανε σκλάβος, έμαθε ποτέ τι θα πει να είναι αφεντικό;

Καρλ: Όχι βέβαια. Επειδή δεν είχε ποτέ την ελευθερία να ζήσει όπως η ελίτ.

Σωκράτης: Αν αφήσουμε για λίγο κατά μέρος τις αιτίες, συμφωνούμε πως ένας άνθρωπος που είναι “κατ’ ουσίαν” σκλάβος, δε μπορεί να ξέρει την “ουσία” του αφεντικού;

Καρλ: Πώς τολμάς να λες ότι υπάρχουν άνθρωποι που είναι “κατ’ ουσίαν” σκλάβοι; Τζένη, πάμε να φύγουμε. Χάνουμε το χρόνο μας εδώ. Κάποιοι σαν αυτόν φταίνε που οι εργάτες πιστεύουν πως η μοίρα τους είναι καθορισμένη.

Ο Καρλ σηκώνεται να φύγει αλλά τον σταματάει η Τζένη.

Καρλ: Εγώ βρίσκομαι εδώ για να καταστρέψω τους παλιούς τρόπους σκέψης και να χτίσω στα συντρίμια τους έναν ελεύθερο, νέο κόσμο ισότητας!

Ζίγκμουντ: Χερ Μαρξ, θα με ενδιέφερε να εξερευνήσουμε την προέλευση αυτού του παρανοημένου καταναγκασμού καταστροφής. Ο οποίος μάλιστα πιστεύετε ότι είναι απαραίτητος για να χτιστεί αυτός ο νέος, Ουτοπικός κόσμος. Πολύ ευχαρίστως σας φιλοξενώ στον καναπέ μου, εννοείται χωρίς χρέωση.

Ο Καρλ κάνει έναν ήχο χλευασμού και απαξίωσης. Η Ξανθίππη σερβίρει το επιδόρπιο. Κανείς δεν το αγγίζει, εκτός από τη Μάρτα.

Σωκράτης: Καρλ, φίλε μου, θέλεις να γκρεμίσεις τα θεμέλια της κοινωνίας των ανθρώπων. Καταλαβαίνεις πόσο μεγάλες αδικίες θα φέρει αυτό;

Καρλ: Δε μπορεί κάποιος να διορθώσει μια αδικία, χωρίς στην πορεία να δημιουργήσει νέα.

Σωκράτης: Όποιος επιτρέπει οποιαδήποτε αδικία, θά ‘πρεπε να ντρέπεται.

Καρλ: Όποιος έχει αδικηθεί, έχει δικαίωμα να πολεμήσει.

Σωκράτης: Κι αν σου έλεγα πως ό,τι και να κάνεις, δεν πρέπει να βλάψεις αυτόν που σε αδικεί;

Καρλ: Τότε θα σου πω ότι είσαι υποκριτής στο βαθμό που εκείνος είναι Μπουρζουά. *(Δείχνει τον Ζίγκμουντ.)* Κι είστε κι οι δύο βλακωδ-

Σωκράτης: Ηρέμησε φίλε μου. Ένας άνθρωπος ελεύθερος δεν είναι σκλάβος στο θυμό του.

Καρλ: Κι αν ο θυμός του είναι αχαλίνωτος, σαν άγριο άλογο;

Σωκράτης: Τότε ο αναβάτης πρέπει να τον χαλιναγωγήσει. Εγώ για παράδειγμα κατάφερα να ελέγχω τον εαυτό μου, παρόλο που καθημερινά αντιμετωπίζω την ευέξαπτη γυναίκα μου. Γιατί ξέρω πολύ καλά πως, αν καταφέρω να αντιμετωπίσω την ξινή και κακοπροαίρετη συμπεριφορά της Ξανθίππης, τότε θα μπορώ να αντιμετωπίσω κάθε άνθρωπο στον κόσμο κι έτσι -

Η Ξανθίππη δεν αντέχει άλλο την λεκτική κακοποίηση και βγάζει μια κραυγή, ενώ τραβάει το τραπεζομάντιλο στέλνοντας τα πιάτα, τα μαχαιροπίρουνα και το φαγητό όπου πάνε.

Ζίγκμουντ: Πολύ ενδιαφέρον.

Όλοι οι χαρακτήρες μετακινούνται στη σκηνή. Η σκηνή μοιράζεται σε τρία κεντρικά σημεία: στην κρεβατοκάμαρα της Μάρτα και του Ζίγκμουντ, τον δρόμο έξω από το διαμέρισμα του Καρλ και της Τζένι και το κελί της φυλακής του Σωκράτη.

Σκηνή 2: Η Τζένι και ο Καρλ, Λονδίνο 1864

Η Τζένι στέκεται ανάμεσα στα υπάρχοντα τα δικά της και του Καρλ, τα οποία είναι σκορπισμένα στο δρόμο. Ταλαιπωρημένες παλιές βαλίτσες, μπολ, στοίβες βιβλίων δεμένες με σπάγκο. Ο Καρλ μπαίνει τρέχοντας, κραδαίνοντας ένα πακέτο από χειρόγραφα. Είναι ντυμένος ελαφρά για την εποχή, με ένα λεπτό παλτό κι ένα παλιό καπέλο, όμως φαίνεται χαρούμενος. Η Τζένι τρέχει στην αγκαλιά του.

Τζένι: Καρλ!!! Καρλ!!! *(Τον αγκαλιάζει.)*

Καρλ: Τζένι! Αχ Τζένι, τι υπέροχη μέρα σήμερα! Στη βιβλιοθήκη του μουσείου είχα μια έμπνευση απ' τη μούσα και ξαφνικά ξεκαθάρισαν όλα μέσα στο κεφάλι μου! Επιτέλους βρήκα τη φράση που τόσο καιρό με ταλαιπωρούσε! Πρέπει να γραφτεί σε κάθε βιβλίου το εξώφυλλο, κάθε χειρόγραφο να ξεκινάει μ' αυτήν. Να χαραχτεί πάνω σε κάθε μνημείο! Άκου και πες τη γνώμη σου: "Προλετάριοι όλων των χωρών ενωθείτε!" Λέει απλά και ξεκάθαρα όλα όσα προσπαθούμε να φέρουμε στο φως. Ήθελα να τη στείλω με τηλεγράφημα στον Ένγκελς, αλλά δεν έχω ούτε μια πένα πάνω μου. Θα πας στο ταχυδρομείο μετά το φαγητό... Θα ενθουσιαστεί όταν τη διαβάσει...

Τζένι: Καρλ...

Καρλ: Αυτή η φράση είναι η καλύτερη. Φτάνει μ' εκείνο το υποκριτικό "όλοι οι άνθρωποι είναι αδέρφια". Τίποτα κοινό δεν έχουμε με τους θλιβερούς μπουρζουά που μπουκώνονται λουκάνικα... *(Σταματάει ξαφνικά και κοιτάζει τα πράγματα που είναι σκορπισμένα στο δρόμο.)* Τι έγινε; Τα ρούχα μας... Τα πράγματά μας όλα... γιατί είναι στο δρόμο;

Τζένι: Μας έκαναν έξωση.

Καρλ: Τι;

Τζένι: Ναι. Ήρθαν δυο άντρες, ο σπιτονοικοκύρης και ένας τρομακτικός τοκογλύφος... Είπαν ότι έχεις δυο μήνες να πληρώσεις νοίκι... Απειλήσαν ότι θα τα πετάξουν όλα απ' το παράθυρο... Έψαξα σ' όλα τα συρτάρια για λεφτά, αλλά δε βρήκα τίποτα. Τουλάχιστον με άφησαν να μαζέψω...

Καρλ: Μόνη σου τα κουβάλησες;

Αστράφτει και βροντά σε όλη τη διάρκεια της σκηνής.

Τζένι: Γέμισα τις βαλίτσες όσο πιο γρήγορα μπορούσα και τις έσυρα μια μια.

Καρλ: Και τα βιβλία έτσι εκτεθειμένα; Σε λίγο θα πιάσει βροχή. Θα γίνουν μούσκεμα. Μισό λεπτό... Είχα ξεκινήσει κάτι να γράφω χθες για τα παραγωγικά μέσα στα χέρια της ελίτ... Πού είναι το χαρτί Τζένι; Ήταν πολύ σημαντικό το κείμενο... *(Ψάχνει τρελαμένος τα βιβλία και τα χαρτιά.)*

Τζένι: Εδώ είναι. *(Βγάζει το χαρτί από την τσέπη της.)*

Καρλ: Αγαπημένη μου! Σ' ευχαριστώ! *(Την αγκαλιάζει.)* Εσύ είσαι παγωμένη... Θα τον βρω και θα στον στολίσω αυτόν τον σπιτονοικοκύρη. Δεν ντρέπεται να πετάει στο δρόμο μια ολόκληρη οικογένεια, μέσα στο καταχείμωνο; Και πού είναι τα κορίτσια...;

Τζέني: Τα άφησα στην εκκλησία.
Καρλ: Έχεις τρελαθεί; Παρέδωσες τις κόρες μας σ' αυτούς τους σιχαμένους;
Τζέني: Ο παππάς μου υποσχέθηκε ότι θα τους δώσει φαγητό κι ένα ζεστό κρεβάτι.
Καρλ: Το "υποσχέθηκε"; Και βέβαια το υποσχέθηκε. Το αντάλλαγμα όμως ποιο είναι;
Τζέني: Δε ζήτησε τίποτα!
Καρλ: Βέβαια δε ζήτησε... Τι να ζητήσει αφού θα πάρει τις ψυχές τους. Θα τις βάλει να ψέλνουν τα "Πάτερ Ημών", να σταθούν μπροστά στο σταυρό... Θα γεμίσει τα μυαλά τους με τρομακτικές ιστορίες. Αυτά τα σκέφτηκες καθόλου;
Τζέني: Καλύτερα να πεθάνουνε στο δρόμο από το κρύο;
Καρλ: Καλύτερα θα ήταν να ζούνε στο σπίτι τους με τους γονείς τους. Πήγαινε πάρε τις από εκεί κι εγώ θα τον βάλω στη θέση του αυτόν. Σα δε ντρέπεται. Να πετάει στο δρόμο τη Βαρόνη Φον Βέστφάλεν;
Τζέني: Είχε όμως δίκιο. Δυο μήνες έχεις να πληρώσεις νοίκι.
Καρλ: Τι; Ψέματα λέει. Δεν έβαλες ενέχυρο το γούνινο παλτό σου για να μου δώσεις τα λεφτά; Το θυμάμαι ολοκάθαρα. Είχα στα χέρια μου το νοίκι δυο μηνών...
Τζέني: Και τα λεφτά τι τα έκανες;
Καρλ: Τα... έδωσα... στον ιδιοκτήτη...
Τζέني: Όχι.
Καρλ: Όχι;
Τζέني: Τα λεφτά ποτέ δεν έφτασαν σ' αυτόν. Βέβαιο.
Καρλ: Βέβαιο; Πότε έγινε;
Τζέني: Πριν δυο μήνες. Θυμάμαι το βράδυ εκείνο είχες γυρίσει σπίτι χαρούμενος και μεθυσμένος... Τα λεφτά τι τα έκανες;
Καρλ: Τι θες να πεις Τζέني; Ξέρεις πολύ καλά ότι δεν είμαι ο τύπος που μεκροπίνει μέρα νύχτα... μισό... μισό λεπτό... πριν δυο μήνες λες; Σεπτέμβριο... Ήταν η μέρα που... Ναι. Τότε ήταν. Η μέρα που ιδρύσαμε τη Διεθνή Ένωση Εργατών στο Σεντ Μάρτιν. Τι υπέροχη μέρα. Είχαν έρθει εκπρόσωποι από εργατικά σωματεία από όλη την Ευρώπη... Από την Ιταλία και τη σοσιαλιστική Γαλλία. Βρετανοί, Γερμανοί... μέχρι Ρώσοι αναρχικοί. Κι εκείνος ο τύπος, ο Μπακούνιν, ιδιοφυής. Είχαμε συμφωνήσει όλοι πως δεν υπάρχει λόγος να υπάρξει συνεννόηση με την ελίτ και τις ανώτερες τάξεις κι ότι οι εργάτες μόνοι τους θα απελευθερωθούν. Είχαμε όλοι ενθουσιαστεί.
Τζέني: Και τα λεφτά;
Καρλ: Α, ναι... Τα λεφτά... Κέρασα ποτά...
Τζέني: Για όλους;
Καρλ: (Αβολα.) Όσους ήταν εκεί...
Τζέني: Με όλα τα λεφτά;
Καρλ: Δες όμως Τζέني – τους είχα προσκαλέσει κι ήρθαν όλοι. Με τα πόδια, με το τρένο... Απ' όλη την Ευρώπη. Πολλοί δεν είχαν πού να κοιμηθούν... Ήταν το λιγότερο που μπορούσα να κάνω...
Τζέني: Ήπιατε ενοίκια δυο μηνών;!

Σκηνή 3: Μάρτα και Ζίγκμουντ. Βιέννη, 1896

Η Μάρτα και ο Ζίγκμουντ στο κρεβάτι τους – η Μάρτα φοράει ένα νεγκλιζέ και ο Ζίγκμουντ ρόμπα. Μέσα στο σκοτάδι ακούγεται πρώτα ο Ζίγκμουντ να ψελλίζει κάτι ασαφές. Μόνο τα λόγια της Μάρτα είναι καθαρά. Λέει ό,τι σκέφτεται.

Μάρτα: ...τα μάζεψα τα ρούχα των παιδιών. Και του Ζίγκι τα κοστούμια. Να μην τσαλακωθούν. Δε θα πάρουμε τ' αγάλματα... Καλά. Δεν πειράζει. Ο Ζίγκι θα

στεναχωρηθεί. Αυτή η Αιγυπτιακή γάτα τον εμπνέει. Πώς τον εμπνέει μια γυναίκα με κεφάλι γάτας; Αηδία... Σαν τις αδέσποτες στο σταθμό του τρένου. Ωχ! Το τρένο! Τα εισιτήρια...

Τα λόγια του Ζίγκμουντ γίνονται πιο ξεκάθαρα όταν ανάβει το φως. Ο Ζίγκμουντ είναι πάνω στη Μάρτα σε στάση συνεύρεσης. Το κεφάλι της κρέμεται έξω απ' το κρεβάτι. Ο Ζίγκμουντ γίνεται πιο αισθησιακός.

Ζίγκμουντ: Μάρτα, μείνε Άμφελστρόντελ.

Μάρτα: Ο Ζίγκι πρώτη θέση. Πάντα. Πρώτο βαγόνι...

Ζίγκμουντ: ...μείνε Άμφελστρόντελ μετ Βανίλεκρεμ...

Μάρτα: ...παράθυρο, για να βλέπει έξω...

Ζίγκμουντ: ...μείνε Άμφελστρόντελ μετ γκεσλάγκενε Βανίλεκρεμ...

Μάρτα: ...βλέπει μπροστά ή πίσω η θέση...;

Ζίγκμουντ: ...ζουμερό, καυτό μου Άμφελστρόντελ...

Μάρτα: ...δε θυμάμαι τι έκανα...; Δε μπορεί. Αύριο πρωί πρέπει να τρέξω στο σταθμό.

Ζίγκμουντ: Είσαι το καυτό μου Άμφελστρόντελ κι εγώ είμαι το λαχταριστό σου Ζάχερτόρτε.

Ο Ζίγκμουντ σηκώνει το χέρι της για να του χαϊδέψει το κεφάλι.

Μάρτα: Αν είχα... αν είχαμε... αν είχαμε...

Ζίγκμουντ: Είμαι το λαχταριστό σου ζάχερτόρτε.. Δεν είμαι; Λίμπε μείνε. Πες το μου.

Μάρτα: *(Του χαϊδεύει το κεφάλι.)* Ναι λαγουδάκι μου, είσαι το τηλέφωνό μου.

Ζίγκμουντ: *(Σταματάει απότομα τη συνεύρεση.)* Τι; Το τηλέφωνό σου; Το τηλέφωνό σου;!

Μάρτα: Συγγνώμη Ζίγκι μου, αλλά αν είχαμε τηλέφωνο, δεν θα έπρεπε να τρέχω στο σταθμό του τρένου για το κάθε τι.

Ζίγκμουντ: Το τηλέφωνο σκέφτεσαι;!

Μάρτα: *(Διστακτικά.)* Συγγνώμη λαχταριστό μου ζάχερτόρτε... είσαι και το λαγουδάκι μου και το ζάχερτόρτε μου και δεν έπρεπε να σε διακόψω... έτσι... ενώ... είναι περίεργο αυτό που μου συμβαίνει σήμερα... Ούτε εγώ μπορώ να καταλάβω... *(Παίρνει κουράγιο.)* Η αλήθεια είναι πως αυτή η στάση με πονάει και μου φέρνει λίγο ναυτία. Μήπως θα μπορούσαμε... δηλαδή... θα προτιμούσα τα συζυγικά μου καθήκοντα να τα εκτελώ στο κέντρο του κρεβατιού.

Ζίγκμουντ: Α... *(Ντροπή.)* Κι εγώ ήμουν σίγουρος ότι... το ευχαριστιόσουν.

Μάρτα: Μα ναι, απλώς δεν είναι πολύ άνετα.

Ζίγκμουντ: Ζητώ συγγνώμη καλή μου Μάρτα. Δεν το γνώριζα.

Μάρτα: Δεν φταις εσύ.

Ζίγκμουντ: Σου υπόσχομαι ότι από σήμερα θα γίνεται μόνο στο κέντρο του κρεβατιού. Πόσον καιρό είμαστε παντρεμένοι;

Μάρτα: Είκοσι χρόνια λαγουδάκι μου.

Ζίγκμουντ: Και πρώτη φορά τώρα μου το λες;

Μάρτα: Ήθελα να στο πω, αλλά δεν ήξερα πώς.

Ζίγκμουντ: Είκοσι χρόνια;!

Μάρτα: Δε μ' ενοχλεί συνήθως. Αλλά δε μπορούσα να θυμηθώ αν το κάθισμα που σου έκλεισα στο τρένο – πρώτη θέση, παράθυρο – δε θυμόμουν αν βλέπει μπροστά ή πίσω. Κι έτσι αύριο το πρωί πρέπει να αφήσω το πακετάρισμα και να τρέξω στο σταθμό, ν' αλλάξω το εισιτήριο αν πρέπει να το αλλάξω. Ενώ Ζίγκι, αν είχαμε τηλέφωνο...

Ζίγκμουντ: Ξέρεις τη γνώμη μου για τα τηλέφωνα Μάρτα...

Μάρτα: Θα γλυτώναμε χρόνο πολύτιμο.

Ζίγκμουντ: *(Εκνευρισμένος.)* Μάρτα, ξέρεις ότι τα απεχθάνομαι. Απ' τη στιγμή που θα επιτρέψουμε ένα απ' αυτά τα καταραμένα πράγματα στο σπίτι, ο καθένας θα μπορεί, όποια ώρα θέλει, να σηκώνει το τηλέφωνο και να καλεί με ερωτήσεις, για συμβουλές, ή έτσι, απλώς για να κουτσομπολέψει. Καταλαβαίνεις πόσο σοβαρό είναι αυτό Μάρτα; Θα χώνονται στη ζωή μας χωρίς κανέναν σεβασμό. Έτσι... εγωιστικά. Δε θα τους ενδιαφέρει αν δουλεύω ή αν συζητώ ή αν γράφω. Αυτά τα μηχανήματα θα διαλύσουν την ηρεμία μου και θα μου κατακυριεύσουν τη ζωή...

Μάρτα: Κι αν είχαμε τηλέφωνο αλλά το απαντούσα μόνο εγώ; Τι πειράζει;

Ζίγκμουντ: Θα σου ζητούν να μου δίνεις μηνύματα και δεν θα ξαναβρούμε στιγμή ηρεμίας.

Μάρτα: Μα...

Ζίγκμουντ: Αυτές οι φρικτές μηχανές, δεν θα μπου ποτέ στο σπίτι μας!

Μάρτα: Εντάξει, εντάξει λαγουδάκι μου. Όταν θυμώνεις δε μπορείς να κοιμηθείς. Έλα εδώ... *(Προσπαθεί να τον κάνει να ξαναρχίσει τη συνεύρεση. Εκείνος αποφεύγει.)* Τι έχεις Ζίγκι μου; Δε νοιώθεις καλά;

Ζίγκμουντ: Η στάση... Η στάση ήταν άβολη. Γιατί ποτέ δε μου το είπες;

Ο Ζίγκμουντ στέκεται κι αρχίζει να τριγυρίζει στο δωμάτιο σιωπηλός, χαϊδεύοντας ένα άγαλμα ασυνείδητα. Η Μάρτα στο κρεβάτι, διαβάζει τον "Θάνατο στη Βενετία". Αρχίζει να μισοκοιμάται και οι σεξουαλικές της φαντασιώσεις την καταλαμβάνουν.

Σκηνή 4: Η Ξανθίπη κι ο Σωκράτης. Αθήνα, 399 π.Χ.

Ο 60χρονος Σωκράτης κοιμάται στο κελί του, περιμένοντας το κώνειο, την τιμωρία του γιατί διέφθειρε τα μυαλά των νέων της Αθήνας. Κοιμάται σ' ένα πάγκο. Μπαίνει η Ξανθίπη, νεότατη, ντυμένη απλά. Τον πλησιάζει, περπατάει γύρω του διστακτικά. Δεν ξέρει αν πρέπει να αγγίξει το πρόσωπό του. Αποφασίζει να μην τον αγγίξει και τον σκεπάζει με μια κουβέρτα. Ο Σωκράτης ζυπνάζει τρομαγμένος.

Ξανθίπη: Με τρόμαξες.

Σωκράτης: Με ζύπνησες.

Ξανθίπη: Συγνώμη... Κάτι ήθελα, αλλά... συγνώμη...

Σωκράτης: Καλά, δεν πειράζει. Με περιμένει ολόκληρη αιωνιότητα ύπνου. Σ' αφήσανε να μπει;

Ξανθίπη: Έμαθα πως θα πεις το δηλητήριο απόψε. Ήρθα και χτύπαγα την πύλη με όλη μου τη δύναμη, αλλά δεν άνοιγαν. Κι έτσι σκαρφάλωσα τα κάγκελα. Πήγαν να με τραβήξουν κάτω αλλά κρατιόμουν κι άρχισαν να τα τινάζουν για να πέσω. Κι εγώ άρχισα να στριγγλίζω. Μου φώναζαν να σταματήσω αλλά εγώ συνέχισα να φωνάζω πως δε θα σταματήσω... και δε σταμάτησα... κι έτσι με άφησαν να μπω.

Σωκράτης: Κρίμα που δεν έφερες τα παιδιά. Θά 'θελα να τους πω ένα τελευταίο αντίο.

Ξανθίπη: Δεν ήρθα για "αντίο".

Σωκράτης: Και γιατί ήρθες;

Ξανθίπη: Να σε ικετεύσω να μην το πεις.

Σωκράτης: Αφού αυτή είναι η ποινή μου.

Ξανθίπη: Ναι, αλλά είσαι ακόμα ζωντανός. Μπορείς να κάνεις κάτι να τ' αλλάξεις. Εμάς δε μας σκέφτεσαι;

Σωκράτης: Οι δικαστές ψηφίσανε. Εγώ τι να σκεφτώ;

Ξανθίπη: Να ξαναψηφίσουνε. Ο Σωκράτης είσαι. Αν πεις τα δικά σου θα τους πείσεις. Διακόσιοι είκοσι ένας ψήφισαν υπέρ. Άλλους τριάντα αν πείσεις, τότε αλλάζει.

Σωκράτης: Και γιατί να αλλάξουν γνώμη τριάντα δικαστές;

Ξανθίππη: Ή με τα λόγια σου ή υπάρχουν κι άλλοι τρόποι.
Σωκράτης: Δηλαδή;
Ξανθίππη: Οι φίλοι σου έχουν λεφτά.
Σωκράτης: Ε, και; Δεν αλλάζουν γνώμη οι δικαστές.
Ξανθίππη: Αν είναι ανοιχτοχέρηδες οι φίλοι σου, θα αλλάξουν.
Σωκράτης: Ακόμα κι αν πουλήσουνε την ψήφο τους, γνώμη δεν πρόκειται ν' αλλάξουν.
Ξανθίππη: Και γιατί πρέπει ν' αλλάξουνε και γνώμη; Το θέμα είναι ν' αθωωθείς και να ζήσεις!
Σωκράτης: Αυτά είναι ανήθικα πράγματα. Το γυναικείο μυαλό μόνο τα σκέφτεται.
Ξανθίππη: Και λοιπόν; Κι εγώ γυναίκα είμαι! Η γυναίκα σου!

Σκηνή 5: Τζένι και Καρλ

Τζένι: Το παλτό μου! Το τελευταίο παλτό μου το πούλησα και τα χρήματα... τα ήπιες;!
Καρλ: Συγνώμη... Δεν το σκέφτηκα εκείνη τη στιγμή... Ήτανε τόσο έντονη η στιγμή. Ένιωθα πως επιτέλους τα πράγματα έμπαιναν στη θέση τους κι ότι από εδώ και πέρα, θα αλλάζανε όλα... και τώρα...
Τζένι: Δεν υπάρχει άλλη επιλογή... Πρέπει να μείνουμε κι εμείς στην εκκλησία.
Καρλ: Επουδενί... Δε χρειάζεται την ελεημοσύνη της εκκλησίας η Βαρόνη Φον Βέστφάλεν. Περίμενέ με εδώ. Θα τα φτιάξω όλα.
Τζένι: Τι θα κάνεις;
Καρλ: Θα πάρω δάνειο από το ταμείο των Εργατών...
Τζένι: Όχι... Πριν δυό μήνες δανειστήκαμε απ' αυτούς για την κηδεία της Φραντσέσκα. Είχαμε υποσχεθεί να τους ξεπληρώσουμε και δεν έχουμε δώσει τίποτα ακόμα -
Καρλ: Είναι η μόνη λύση.
Τζένι: Άκουσέ με: Θα βάλω ενέχυρο τα πιάτα και την βαφτιστική, ασημένια κούπα του πατέρα μου.
Καρλ: Όχι. Μη σε παρακαλώ. Όχι τα πιάτα και την κούπα του πατέρα σου. Είχαμε υποσχεθεί αυτά να την τα δώσουμε ποτέ. Ποτέ δε θα με συγχωρέσω αν τα δώσεις επειδή εγώ είχα μια στιγμή χαράς με τους εργάτες... Θα δανειστώ από το ταμείο των εργατών...

Ο Καρλ προσπαθεί να την τραβήξει ενώ εκείνη ψάχνει επειγόντως να βρει τα πράγματα.

Καρλ: Μην ψάχνεις Τζένι... Θα βρεθεί λύση...
Τζένι: Δε θα ζητήσουμε ελεημοσύνη. Θα δώσουμε την κούπα, θα πληρώσουμε τον σπιτονοικοκύρη, θα πάρουμε τα κορίτσια από την εκκλησία. Έχεις απόλυτο δίκιο. Δεν πρέπει να μείνουν εκεί τα παιδιά. Και τα πράγματα, σε μια δυο μέρες θα τα πάρουμε πάλι πίσω... (Ενώ ψαχουλεύει βρίσκει το κουτί της ασημένια κούπας. Το ανοίγει. Είναι άδειο.) Καρλ...; (Παύση.) Καρλ... Είσαι ψεύτης! Ψεύτης! Στέκεσαι εκεί και με παρακαλές να μην δώσω την κούπα και την έχεις βάλει ενέχυρο; Δε ντρέπεσαι καθόλου;

Η Τζένι κλαίει.

Σκηνή 6: Η Μάρτα και ο Ζίγκμουντ.

Μάρτα: *(Με κοριτσιίστικη φωνή ή με ηχογραφημένες τις σκέψεις της.)* Τρέχει το άλογο... Επιβήτορας... Γρήγορα... Ήσουν κακό κορίτσι Μάρτα... Τιμωρία... *(Σταματάει απότομα.)* Ζίγκι, δεν υποφέρεται η φασαρία που κάνεις. Πάλι σέρνεις τα πόδια σου. Σε παρακαλώ να περπατάς πιο ήσυχα. Μου κόβεις τη συγκέντρωση...

Ζίγκμουντ: Νόμιζα πως κοιμάσαι. Τι κάνεις;

Μάρτα: Ε... Ε... Διαβάζω. Το Θάνατο στη Βενετία του Τόμας Μαν.

Ζίγκμουντ: Πάλι αυτό το βιβλίο; Μάρτα μάνιτε Λίμπε, γιατί σπαταλάς τον χρόνο σου έτσι;

Μάρτα: Γιατί μικρό μου λαγουδάκι, ο συγγραφέας ξέρει ενστικτωδώς τα πάντα.

Ζίγκμουντ: Πώς μπορείς να λες κάτι τόσο αντιεπιστημονικό με τόση σιγουριά;

Μάρτα: Αφού είναι αλήθεια.

Ζίγκμουντ: Ο Τόμας Μαν δεν είναι υποχρεωμένος να αποδείξει τίποτα. Γι' αυτό μπορεί να γράφει έτσι ανεύθυνα. Δεν τον ενδιαφέρει αν προκαλεί καταστροφές.

Μάρτα: Καταστροφές Ζίγκι; Μήπως υπερβάλεις λίγο;

Ζίγκμουντ: Καταστροφές. Ναι. Βέβαια καταστροφές... Όταν εγώ δείχνω επιστημονικά τη σύνδεση ανάμεσα στις κρυφές εσωτερικές μας διεργασίες και τις σωματικές τους εκφάνσεις, όλη η ιατρική κοινότητα σηκώνεται έξαλλη και με καταδικάζει. Αλλά ο αγαπημένος σου Τόμας Μαν, συνδέει αυθαίρετα τη χολέρα με τον έρωτα κι όλοι τον εξυμνούν και τον χειροκροτάνε. Δεν σκέφτονται πόσες επικίνδυνες ιδέες και γελοίες φαντασιώσεις εμφυτεύει το βιβλίο του στα μυαλά των ανθρώπων. Και ποιος μετά πρέπει να θεραπεύσει τους ανθρώπους αυτούς, ενώ ο διακεκριμένος συγγραφέας σου απολαμβάνει το κρασί του κι ετοιμάζει την επόμενη του φαντασίωση;

Μάρτα: Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι δεν είναι τόσο σχολαστικός όσο εσύ Ζίγκι... Παρόλα αυτά, μπορείς να μην σέρνεις τα πόδια σου;

Ζίγκμουντ: *(Αφηρημένα.)* Ναι. Θα προσπαθήσω.

Ο Ζίγκμουντ κάθεται στο γραφείο του. Ψαχουλεύει απελπισμένα τα χαρτιά του. Δεν χαίρεται με αυτό που βρίσκει. Χαϊδεύει το αλογματάκι του. Ανάβει την πίπα του ενώ η Μάρτα επιστρέφει στην φαντασίωσή της μουρμουρίζοντας.

Μάρτα: Εσύ φταις Μάρτα... Τα καλά κορίτσια πάντα φοράνε μεσοφόρι... Ήσουν κακό κορίτσι Μάρτα... Πολύ, πολύ κακό κορίτσι... Πρέπει να τιμωρηθείς...

Το δωμάτιο γεμίζει καπνό. Κρίση βήχα πιάνει τον Ζίγκμουντ και την Μάρτα.

Μάρτα: Συμφωνήσαμε να μην καπνίζουμε στην κρεβατοκάμαρα. Εσύ μόλις πέρασες και γρίπη. Σε απασχολεί κάτι Ζίγκι μου; Φαίνεσαι πολύ εκνευρισμένος. Γιατί δεν παίρνεις λίγο από το φάρμακό σου; Η Μπέρτα μου ορκίζεται ότι της φτιάχνει αμέσως τη διάθεση.

Ζίγκμουντ: Ποια Μπέρτα;

Μάρτα: Η Μπέρτα Πάπενχάιμ.

Ζίγκμουντ: Ποια είναι αυτή;

Μάρτα: Μην κάνεις ότι δεν καταλαβαίνεις Ζίγκι. Η Μπέρτα Πάπενχάιμ. Η γυναίκα που ονομάζεις "Άννα Ο." στα περίφημα άρθρα σου.

Ζίγκμουντ: Και πώς ξέρεις ότι η Μπέρτα Πάπενχάιμ είναι ασθενής μου; Εγώ στο είπα;

Μάρτα: Είναι φίλη μου Ζίγκι.

Ζίγκμουντ: Και σου είπε ότι είναι η Άννα Ο.;

Μάρτα: Μου τα είπε όλα.

Ζίγκμουντ: Δεν έπρεπε. Είναι αντιεπαγγελματικό.

Μάρτα: Εκείνη μου το είπε. Και θεωρεί ότι το φάρμακο που παίρνει, την ηρεμεί ακόμα και στις κρίσεις παράλυσης...

- Ζίγκμουντ:** Δεν πρέπει κανείς να ξέρει τι γίνεται στις θεραπευτικές μου συνεδρίες. Πάντα επιμένω να τηρείται το ιατρικό πρωτόκολλο αυστηρά... Κανείς δεν βλέπει πόσο σημαντική είναι η θεραπεία μέσω της ομιλίας που κάνω. Κι αν διαδοθεί... Αν το μάθουν κάποιοι...
- Μάρτα:** Εγώ είμαι Ζίγκι. Δεν μου έχεις εμπιστοσύνη; Πάρε λίγο από το φάρμακό σου να ηρεμήσεις.

Ο Ζίγκμουντ “σφιγάρει” κοκαΐνη.

- Ζίγκμουντ:** Αφού έμαθες για την Μπέρτα Πάπενχάιμ... *(Παύση.)* Όλη η Βιέννη θα το μάθει.

Σκηνή 7: Ξανθίππη και Σωκράτης

- Σωκράτης:** Δεν πληρώθηκα ποτέ από κανέναν όταν χάριζα γνώση και τώρα μου λες να ζητήσω απ’ τους φίλους μου να πληρώσουν για να παρεμποδίσουν τη δικαιοσύνη;
- Ξανθίππη:** Ναι. Να είναι η αμοιβή για τις διδασκαλίες σου.
- Σωκράτης:** Και στην Αθήνα τι θα λένε; Πως ο Σωκράτης εξαγόρασε τη δικαιοσύνη;
- Ξανθίππη:** Θα λένε πως δεν άλλαξε καθόλου ο ξιπασμένος ψωροπερήφανος.
- Σωκράτης:** Ποιος είναι ξιπασμένος ψωροπερήφανος;
- Ξανθίππη:** Ψωροπερήφανος είναι αυτός που νομίζει πως είναι καλύτερος απ’ όλους τους άλλους. Ξιπασμένος ψωροπερήφανος είναι αυτός που λέει πολλά για να καταλάβουν όλοι πώς βλέπει τον εαυτό του. Έτσι έκανες κι εσύ στη δίκη. Μα να λες ότι είσαι “το δώρο των Θεών στην Αθήνα”; Χα! “Δώρο”; Αντί να σεβαστείς δικαστές κι ενόρκους – που είναι όλοι τους πολιτικοί, καλλιτέχνες και ποιητές, που κι αυτοί πιστεύουν πως είναι οι πιο έξυπνοι άνθρωποι που πέρασαν απ’ τη Γη – εσύ τους ξεφτιλίζεις. Καλά, δεν ντράπηκες να βγεις να πεις πως το μαντείο των Δελφών είτε ότι από σένα δεν υπάρχει κανένας σοφότερος;
- Σωκράτης:** Αφού είναι αλήθεια.
- Ξανθίππη:** Πάλι τα ίδια... Δηλαδή εσύ ξέρεις καλύτερα από όλους τους ποιητές, πολιτικούς και καλλιτέχνες που ζουν σήμερα;
- Σωκράτης:** Δεν είναι έτσι ακριβώς. Αυτοί νομίζουν πως ξέρουν τα πάντα. Εγώ είμαι σίγουρος ότι δεν ξέρω τίποτα. Δεν ξέρω καν με βεβαιότητα το τι δεν ξέρω. Εν οίδα, ότι ουδέν οίδα... Γι’ αυτό είμαι σοφός.
- Ξανθίππη:** Βλέπεις λοιπόν πόσο ξιπασμένος ψωροπερήφανος είσαι; “Ξέρω”, “δεν ξέρω”. Αν δεν κάνεις κάτι τώρα θα πεθάνεις. Αυτό τουλάχιστον το έχεις μάθει; Τι σε νοιάζει τι θα λένε; Άσε τους να λένε ό,τι θέλουν. Να τα γυρίζουν όπως θέλουνε τα πράγματα. Εσύ δηλαδή νόμιζες πως επειδή είσαι σοφός θα σου λέγανε “μπράβο”;
- Σωκράτης:** Όχι. Νόμιζα ότι θα ψήφιζαν το δίκαιο.
- Ξανθίππη:** Βλέπεις πόσο βλάκας είσαι; Δεν τους ενδιαφέρει η δικαιοσύνη. Μόνο η τιμή τους. Καλά το λες, δεν ξέρεις τίποτα. Είναι άνθρωποι. Έτσι που τα έκανες, μπορούν να κάνουν κι αλλιώς; Κάνουν ό,τι μπορούν για να μην τσαλαπατηθεί τελείως ο εγωισμός τους από τις προσβολές σου. Μπορεί να θέλανε να σε εξευτελίσουν λίγο, αλλά δε θέλανε και να πεθάνεις. Σου είπαν να διαλέξεις. Σου είπαν αν θες να ζητήσεις έλεος για τα παιδιά σου που θα μείνουν ορφανά και για μένα που θα μείνω χήρα. Κι εσύ βγήκες και δήλωσες ότι ποτέ δεν θα ζητούσες έλεος για χάρη των παιδιών σου. Σου δώσαν το δικαίωμα να διαλέξεις. Αλλά εσύ δεν ήθελες.
- Σωκράτης:** Δηλαδή αυτό ήθελες; Να φέρω τους φίλους μου στο δικαστήριο έναν έναν, να καταθέσουν πόσο καλός είμαι; Να κλάψουν κροκοδείλια δάκρυα, να πουν ιστορίες

- για την “καημένη γυναικούλα μου” και τα “όμορφα, έξυπνα παιδιά μου που θα μείνουν ορφανά και θα πεινάσουν” που “θα γυρνάνε στους δρόμους με κουρέλια”;
- Ξανθίππη:** Ναι, αυτό ήθελα! Αυτό θα έκανε κάθε άντρας που έχει μέσα του καρδιά. Δε νοιώθεις τίποτα που τα παιδιά σου θα πεινάνε; Είδες λοιπόν πως μόνο για τον εαυτό σου νοιάζεσαι;
- Σωκράτης:** Όχι! Μόνο για την αλήθεια νοιάζομαι.
- Ξανθίππη:** Ένας ξιπασμένος ψωροπερήφανος που θέλει να πεθάνει θάνατο ήρωα.

Σκηνή 8: Τζένι και Καρλ

- Τζένι:** Είσαι ψεύτης. Αυτό είσαι. Πεύτης! Τι άλλο έχεις κάνει που δεν μου το έχεις πει;
- Καρλ:** Είμαι ψεύτης... συγχώρεσέ με Τζένι. Θα την ξανάπαιρνα την κούπα από το ενεχυροδανειστήριο... Δίκαζαν τους κομμουνιστές στην Κολωνία. Νόμιζα πως θα την ξαναπάρω πριν το μάθεις. Είχα ξεφύγει εγώ, θυμάσαι; Δεν έπρεπε να το μάθεις... Νόμιζα πως... Αλλά θυμάσαι; Τους είχαν δικάσει. Εγώ είχα προλάβει να φύγω, αλλά δε μπορούσα να τους αφήσω εκεί ανυπεράσπιστους. Κι έγραφα ένα άρθρο που έπρεπε να τυπωθεί και να σταλεί το συντομότερο. Ο Ένγκελς δεν είχε χρήματα καθόλου... Κι έτσι... η κούπα... Έπιασε καλά λεφτά... Νόμιζα δε θα το μάθαινες ποτέ... Δεν είχα άλλο τρόπο...
- Τζένι:** *(Χτυπάει τον Καρλ με όλον τον συσσωρευμένο θυμό και την αγανάκτησή της που τώρα αφήνει ελεύθερη.)* Το μόνο πράγμα που σου ζήτησα! Η μία και μοναδική υπόσχεση που μου έδωσες! Η αγαπημένη κούπα του πατέρα μου! Που την είχε από παιδί. Από τον παππού και τον προπάππου του. Είχε χαραγμένες τις βαφτιστικές ημερομηνίες και των τριών... Ξέρεις πολύ καλά πως πούλησα χωρίς αντίρρηση και τα ασημένια φλιτζάνια με τα πιατάκια τους, το πορσελάνινο σερβίτσιο ολόκληρο και τα κηροπήγια της μητέρας μου... Αλλά την κούπα... Το μόνο ενθύμιο που είχα απ' τον πατέρα μου... Και το πιατάκι της γάτας μου... Πώς μπόρεσες να μη σκεφτείς καθόλου εμένα Καρλ; *(Όλα όσα λέει ότι πούλησαν είναι ιστορικά ακριβή και έχουν καταγραφεί ένα προς ένα.)*

Ξεσπάει σε μια πολύ έντονη, κραυγαλέα κρίση κλάματος και φεύγει, αφήνοντάς τον μόνο του με τα υπάρχοντά τους.

Σκηνή 9: Μάρτα και Ζίγκμουντ

Προβληματισμένος ο Ζίγκμουντ ανακατεύει τα χαρτιά του. Ο καπνός για την πίπα έχει σκορπιστεί πάνω στα χαρτιά. Είναι εκνευρισμένος. Κάτι σπάει. Η Μάρτα τρομάζει. Η φαντασίωσή της χάνεται, αλλά αμέσως επανέρχεται στο τώρα. Βγαίνει για να φέρει μια σκούπα κι ένα φαράσι και καθαρίζει την ζημιά.

Μάρτα: Μην κουνηθείς Ζίγκι, θα τα κάνεις χειρότερα.

Η Μάρτα συνεχίζει να καθαρίζει και να τακτοποιεί. Ο Ζίγκμουντ στέκεται ακίνητος.

Ζίγκμουντ: Μάρτα, δε νομίζεις πως η εικόνα που είχε ο κόσμος για τον Ντόκτορ Φρόιντ καταστράφηκε, όταν αναγκάστηκα να πάω στο μανάβικο επειδή ήσουν κουρασμένη κι είχε χτυπήσει η καμαριέρα το πόδι της;

Μάρτα: Ποιος κόσμος;

Ζίγκμουντ: Ο μανάβης... Οι γείτονες... Όλοι.

Μάρτα: Ανοησίες. Όταν κάποιος είναι ο Χερ Ντόκτορ Φρόντ, δεν τον ενδιαφέρει πώς τον βλέπει κανένας μανάβης, κανένας γείτονας, κανένας γενικά.

Ζίγκμουντ: (Μπερδεμένος.) Ναι. Ναι. Ίσως έχεις δίκιο.

Ο Ζίγκμουντ πάλι σιωπηλός, “σνιφάρει” άλλη μια δόση κοκαΐνης. Η Μάρτα τον παρατηρεί προσεκτικά.

Μάρτα: Κάτι άλλο σε απασχολεί. Δεν τρως καλά τις τελευταίες μέρες και σχεδόν δεν κοιμάσαι καθόλου, παρόλο που είναι εξαιρετικά σημαντικό να ονειρεύεσαι. (Τον πηγαίνει στο κρεβάτι και του φοράει ένα σκουφάκι στα μαλλιά.) Τώρα που είναι καθαρά και τακτοποιημένα, έλα. Πες τα μου όλα.

Εκείνος κάθεται στο κρεβάτι. Σκέφτεται από πού να ξεκινήσει.

Σκηνή 10: Τζένι και Καρλ

Επιστρέφουμε στη Τζένι που κλαίει.

Καρλ: Σε παρακαλώ Τζένι... Δε μπορώ να σε βλέπω να κλαις έτσι... Θα την πάρουμε πίσω την κούπα... και το πιατάκι...

Τζένι: Πώς θα τα πάρουμε; Ούτε δυο δεκάρες δεν έχουμε...

Κλαίει σπαρακτικά. Για πολλή ώρα. Μέχρι που ο Καρλ δεν αντέχει άλλο.

Καρλ: Εντάξει φτάνει! Σταμάτα πια! Τι κλαις και κλαις; Δεν έχεις καθόλου αξιοπρέπεια; Οι άνθρωποι μας στην Κολωνία κινδύνευαν. Έδωσα την κούπα για να δημοσιεύσω άρον-άρον ένα άρθρο και να βγει ο κόσμος στο δρόμο, κι εσύ αντί να χαιρέσαι που πρόσφερες στον αγώνα, κάθεσαι και κλαψουρίζεις για μια κούπα και το πιατάκι μιας ψόφιας γάτας, λες κι είσαι καμιά... υπηρέτρια! Τι έχεις πάθει Τζένι; Έχεις χάσει πια κάθε ίχνος λογικής. Αυτά τα κάνουν μόνο οι αποξηραμένες, μπουρζουά γυναίκες.

Το “αποξηραμένη” και το “μπουρζουά” εξοργίζουν τη Τζένι.

Τζένι: “Αποξηραμένη μπουρζουά” Καρλ; Εγώ; Ήταν “μπουρζουά” όταν σε παντρεύτηκα παρά τις αντιρρήσεις του πατέρα μου; Όταν έφυγα από ένα σπίτι σκέτο παλάτι, με θέα τη λίμνη, για να ζήσω μαζί σου σε ένα διαμέρισμα ερείπιο, με θέα την βρωμερή πίσω πόρτα ενός σφαγείου; Όταν πούλησα όλα μου τα κοσμήματα και τα ασημικά και των κηροπήγια της μητέρας μου, για να μπορέσεις να δημοσιεύσεις τα χειρόγραφα και τα άρθρα σου; Όταν έτρεχα μαζί σου από εργοστάσιο σε εργοστάσιο; Όταν καθόμουν όλη νύχτα με το φως του κεριού για να κάνω αντίγραφα από τα κείμενά σου και να τα πάω να τα μοιράζω πόρτα πόρτα όταν ξημέρωνε... Και λες πως είμαι “αποξηραμένη μπουρζουά” Καρλ;

Τον χαστουκίζει.

Καρλ: Δεν... Δεν ήθελα να πω αυτό...

Τζένι: Αυτό ήθελες να πεις. Κι είπες ότι είμαι ευσυγκίνητη, σαν υπηρέτρια.

Καρλ: Είπα πως “κλαψουρίζεις”...

- Τζέني:** Άκουσα πολύ καλά τι είπες. Δεν είμαι Μπουρζουά για να ξέρεις. Είμαι Βαρόνη. Γεννημένη αριστοκράτισσα. Εσύ επέμενες να κρατήσω τους τίτλους μου. Εσύ περηφανεύεσαι παντού “η γυναίκα μου είναι η Βαρόνη Φον Βέστφάλεν”. Εσύ καμαρώνεις με το οικογενειακό μου οικόσημο και δείχνεις αυτά τα ηλίθια σύμβολα “ευγένιας” σε όσους μπαίνουν στο πάμφτωχο σπιτικό μας. Εγώ τα σιχαίνομαι αυτά. Και ξέρεις πάρα πολύ καλά ότι η Τζέني η Βαρόνη και η Τζένη Μαρξ δεν έχουν απολύτως καμία σχέση. Δεν υπάρχει πια η Τζέني Φον Βέστφάλεν. Τη σκότωσες κι αυτήν, όπως σκοτώνεις όλους όσους σε πλησιάζουν. Κι όλα για την “επανάστασή” σου!
- Καρλ:** Δική μου είναι η επανάσταση; Ξαφνικά η επανάσταση είναι μόνο για μένα κι είμαι και φονιάς; Τι θα πει “τη σκότωσα”; Όλα αυτά για μια παλιοκούπα;
- Τζέني:** Ναι. Είσαι δολοφόνος. Κι εγώ είμαι το πρώτο θύμα της επανάστασής σου. Πήρες την κόρη μιας ευγενούς οικογένειας, υψηλής τάξης και την έκανες ζητιάνα. Γι’ αυτό μισούσες την μικρή μου κούπα. Σε έκανε έξαλλο. Σου έδινε τόσο πολύ στα νεύρα που έπρεπε να την δώσεις, κι ας μου είχες υποσχεθεί το αντίθετο. Ξέρεις γιατί; Επειδή θέλεις να εξαφανίσεις ό,τι έχει μείνει από το παρελθόν μου... Κι εγώ είμαι έτοιμη να τα εξαφανίσω όλα Καρλ, όχι για χάρη σου, αλλά για την επανάσταση που ρέει μέσα στις φλέβες μου το ίδιο δυνατά και το ίδιο αληθινά, όπως ρέει και μέσα στις δικές σου.
- Καρλ:** Δε χρειάζεται Τζέني να μου το λες... Αν δε σε είχα σταματήσει, θα δούλευες με τα κορίτσια στο εργοστάσιο.
- Τζέني:** Λίγη σκληρή δουλειά δεν έβλαψε ποτέ κανέναν.
- Καρλ:** Με την ευφυΐα που έχεις... Μπορείς να κάνεις τόσα... Στα εργοστάσια θα πήγαινες χαμένη... Είσαι φιλόσοφος Τζέني!
- Τζέني:** Φιλόσοφος στους αρουραίους. Αυτό είμαι.
- Καρλ:** Δεν είναι αλήθεια. Εσύ μ’ έμαθες εμένα και τον Ένγκελς πόσο εξευτελιστικό είναι να πρέπει να διαλέξεις αν θα φας ή αν θα αγοράσεις φάρμακο για το άρρωστο παιδί σου. Εσύ μας είπες πως ο εξευτελισμός θα είναι το λάδι στα γρανάζια της ιστορίας της επανάστασης.
- Τζέني:** Και είχες ενθουσιαστεί.
- Καρλ:** Μα, αυτό σου λέω Τζέني! Οι δικές σου ιδέες πυροδοτούν την πορεία της επανάστασης.
- Τζέني:** Δεν υπάρχει άλλο “πυρ”. Την έσβησες τη φλόγα! Όλη νύχτα μέσα στο κεφάλι σου φτιάχνεις τις ιδέες σου και κάθε πρωί τρέχεις στη ζεστή βιβλιοθήκη για να γράψεις Ιστορία. Κι εγώ τι γράφω Καρλ; Τη λίστα με τα χρέη: Εικοσιδύο λίρες στον σπιτονοικοκύρη, δέκα σελίνια στον φούρναρη, πέντε στον γαλατά. Κάθε φορά που συναντάω στο δρόμο τον μανάβη, γυρίζει το κεφάλι του αλλού. Ο χασάπης δε μου δίνει πια κόκαλα που έχει για τις γάτες. Και το μυαλό μου συνέχεια κάνει λογαριασμούς και σχέδια: Μια-δυο φορές μη φάμε, για να έρθει ο γιατρός να δει τη φλεγμονή που έχει η Λόρα; Αλλά μετά λέω, κι αν έρθει ο γιατρός, με τι λεφτά θα πάρουμε ό,τι φάρμακο μας πει; Και ηθικά, είναι σωστό να στερηθεί μια ολόκληρη οικογένεια φαγητό για να πάρει ένα παιδί το φάρμακο; Έχουμε χάσει ήδη παιδιά Καρλ κι αν πάθει κάτι η Λόρα, στο ορκίζομαι θα θάψεις κι εμένα μαζί της – *(ο Καρλ την σταματάει αγκαλιάζοντάς την σφικτά.)*
- Καρλ:** Σ’ αγαπάω. Σ’ αγαπάω τόσο πολύ...
- Τζέني:** Ξυπνάω τη νύχτα απ’ τα κορίτσια μας που βήχουν και νοιώθω μόνο ενοχές...
- Καρλ:** Δε φταις εσύ. Εγώ φταίω. Παρασύρομαι απ’ αυτή την ψεύτικη χαρά που νοιώθω κι είμαι έτοιμος να θυσιάσω εσένα, να θυσιάσω τα παιδιά... Δίκιο έχεις Τζέني. Είμαι φονιάς...

Τζένι: Κουράστηκα Καρλ... Κουράστηκα πολύ... Και κρυώνω... Σε μισώ και με τρομάζει...

Σκηνή 11: Μάρτα και Ζίγκμουντ

Η Μάρτα συγυρίζει το δωμάτιο και τα σκορπισμένα χαρτιά.

Ζίγκμουντ: Νοιώθω πως βρίσκομαι στα πρόθυρα μιας μεγάλης ανακάλυψης...

Μάρτα: Είμαι σίγουρη! Θα μείνεις στην ιστορία λαγουδάκι, όπως ο Όμηρος, ο Καντ, ο Σωκράτης...

Ζίγκμουντ: Όμως έχω κολλήσει Μάρτα...

Μάρτα: Γιατί; Ό,τι έχεις γράψει ενθουσιάζει... κι η θεραπεία αυτή – η “θεραπεία λόγου” όπως τη λες – είναι επαναστατική. Κι είναι κι ιδιαίτερα οικονομική.

Ζίγκμουντ: Τι;

Μάρτα: Ναι... Δεν έχει ανάγκη πια κανείς για φάρμακα, ηλεκτροσόκ ή πανάκριβες εκδρομές στα ιαματικά λουτρά. Κι έχει αποτέλεσμα. Βλέπεις πόσοι ενδιαφέρονται. Η ατζέντα σου γεμάτη. Όλοι οι φίλοι μου θέλουν να δοκιμάσουν, αν και δεν έχουν κάποιο πρόβλημα πραγματικό. Είσαι μεγαλοφυ...

Ζίγκμουντ: Κολλημένος! Έχω κολλήσει! Μπορείς σε παρακαλώ να καθίσεις να με ακούσεις για λίγο, αντί να περιφέρεσαι μ’ αυτές τις παντόφλες;

Η Μάρτα κάθεται, του χαιδεύει το κεφάλι.

Ζίγκμουντ: Η Λίζα Ρόζενστάιν, μια νεαρή κοπέλα, μόλις 25. Παντρεύτηκε πριν από πέντε χρόνια και φαίνεται απολύτως υγιής. Η καρδιά της και η αρτηριακή της πίεση είναι υποδειγματικές. Οι κενώσεις της τακτικότερες. Παρόλα αυτά, τα τελευταία δύο χρόνια υποφέρει από πονοκεφάλους που την παραλύουν. Εμφανίζονται κάθε μήνα, τακτικότερα και συνοδεύονται από δύο συμπτώματα: άλλοτε κυριεύεται από ζαλάδες που την κάνουν να χάνει την αίσθηση των κάτω άκρων, πράγμα που την καθιστά κλινήρη. Άλλοτε έχει κρίσεις θυμού, επιτίθεται λεκτικά στο προσωπικό και στον σύζυγό της κι ο θυμός δεν σταματά αν δεν απολυθεί ο κηπουρός.

Μάρτα: Γιατί ειδικά ο κηπουρός;

Ζίγκμουντ: Διότι στις κρίσεις βλέπει να αιωρείται στο δωμάτιο το κεφάλι του κηπουρού στο σώμα μιας κασίικας. Και ισχυρίζεται ότι αυτός ο “κασικο-κηπουρός” την απειλεί διαρκώς να της επιτεθεί.

Μάρτα: Μήπως της επιτίθεται ο κηπουρός στ’ αλήθεια;

Ζίγκμουντ: Όχι Μάρτα. Δεν της επιτίθεται και το ξέρω πέραν πάσης αμφιβολίας. Πρώτον ο σύζυγός της έχει απαγορέψει στον κηπουρό την είσοδο στο σπίτι και μάλιστα έχει φροντίσει να φυλάσσεται η πόρτα κάθε φορά που ο κηπουρός εργάζεται στον κήπο. Δεύτερον, δε μιλάμε για έναν συγκεκριμένο κηπουρό, αλλά για κάθε έναν κηπουρό που εργάζεται ή έχει εργαστεί στους Ρόζενστάιν. Ο κάθε ένας δεν μένει πάνω από τρεις μήνες, γιατί η κυρία του σπιτιού παθαίνει τις ημικρανίες της κι υποχρεώνει τον σύζυγό της να τον απολύσει. Δε φαντάζομαι να πιστεύεις ότι όλοι οι κηπουροί του κόσμου επιθυμούν να επιτεθούν στην φράου Λίζα Ρόζενστάιν;

Μάρτα: Και γιατί ο χερ Ρόζενστάιν συνεχίζει να προσλαμβάνει κηπουρούς, αφού στενοχωρούν τη σύζυγό του;

Ζίγκμουντ: Διότι ο χερ Ρόζενστάιν αγαπά την σύζυγό του και η σύζυγός του αγαπά τα τριαντάφυλλα. Γι’ αυτό το λόγο απέκτησε ένα ονειρεμένο σπίτι και το περιέβαλε με σπάνια τριαντάφυλλα τα οποία εισάγει από κάθε γωνιά της Ευρώπης.

Μάρτα: Τα τριαντάφυλλα είναι ευαίσθητα και χρειάζονται φροντίδα. Άρα καταλαβαίνω ότι είναι απαραίτητη η συνεχής παρουσία κηπουρού. (Παύση.) Κι αυτές οι κρίσεις ξεκίνησαν όταν μετακόμισαν σ' αυτό το “ονειρεμένο σπίτι”;

Ζίγκμουντ: Γύρω στους έξι μήνες μετά κι όσο περνάει ο καιρός γίνονται όλο και πιο έντονες. Ζήτησαν τη βοήθειά μου πριν πέντε μήνες, ενώ περνούσε μία από τις κρίσεις και την επισκέπτομαι καθημερινά από τότε, αλλά δε μπορώ να εντοπίσω την ρίζα του προβλήματος. Με κρατάει ξύπνιο τις νύχτες... Έχω χαθεί εντελώς. Μάρτα, τι κάνεις;

Η Μάρτα παίρνει το κουτί με την κοκαΐνη και προσπαθεί να “σνιφάρι” λίγη, αλλά δεν το κάνει σωστά και ένα μέρος πέφτει στο πάτωμα. Ο Ζίγκι ενοχλείται... Η Μάρτα τα καταφέρνει μετά από μερικές προσπάθειες.

Μάρτα: Ήθελα να πάρω λίγο από το ηρεμιστικό σου φάρμακο...

Ζίγκμουντ: Και βέβαια Άφφελστρούντελ μου, αλλά προσεκτικά.

Της δείχνει πώς γίνεται. Εκείνη φτερνίζεται τις πρώτες φορές.

Ζίγκμουντ: Προσεκτικά!

Τα καταφέρνει. Η κοκαΐνη αρχίζει να επιδρά.

Μάρτα: Πόσοι κηπουροί έχουν “επιτεθεί” στην Λίζα Ρόζενστάιν;

Ζίγκμουντ: Έως σήμερα πέντε.

Μάρτα: Και πώς επηρεάζουν τα καημένα τα τριαντάφυλλα αυτές οι συνεχείς αλλαγές κηπουρού;

Ζίγκμουντ: Όλος ο κήπος μαραίνεται. Μόλις χθες ο χερ Ρόζενστάιν μου έλεγε πως, εάν η κατάσταση της συζύγου του δεν βελτιωθεί, θα αναγκαστεί να ξεριζώσει όλες τις τριανταφυλλιές και να τις αντικαταστήσει με κάτι πιο ανθεκτικό που δεν θα χρειάζεται τόση φροντίδα... Όμως Μάρτα, τι σημασία έχουν τα τριαντάφυλλα; Όπως σου είπα, τα έχω εντελώς χαμένα. Έχω ήδη συστήσει άλατα αμμωνίας και ηρεμιστικά λουτρά, σκεφτόμουν μέχρι και θεραπεία ηλεκτροσόκ, παρόλο που είμαι κάθετα αντίθετος στη χρήση εξωτερικών παρεμβάσεων και επιμένω να πιστεύω ότι η θεραπεία δια του λόγου μπορεί να κάνει θαύματα. Πιστεύω πως όλο αυτό έχει να κάνει με τη σχέση με τον σύζυγό της, όμως κάθε φορά που προσπαθώ να φέρω την συζήτηση σ' αυτό το θέμα, εκείνη απλώς χαζογελάει κι ορκίζεται πως ποτέ καμιά γυναίκα δεν υπήρξε πιο ευτυχισμένη σ' ένα γάμο. Επιμένει δε πως η διαφορά της ηλικίας τους, ενισχύει την αγάπη της γι' αυτόν. Όποτε προσπαθώ να σχηματίσω μια εικόνα για τις πιο... ιδιαίτερες σχέσεις τους, αρχίζουν οι πονοκεφάλι της... Κι αρχίζει πάλι να πιστεύει πως ο κηπουρός στέκεται έξω απ' την πόρτα, και με κομμένη την ανάσα θέλει να σηκωθεί να πάω να δω αν είναι όντως κλειδωμένη.

Μάρτα: Πόσο υστερικά...

Ζίγκμουντ: Μα φυσικά Μάρτα μου, βέβαια, είναι γνωστό. Έχω κάνει από την πρώτη μέρα τη διάγνωση υστερίας. Υπάρχουν όλα τα συμπτώματα. Μυϊκοί σπασμοί, προσωρινή παράλυση, παραισθησία, επιμονή, ημικρανίες, κατάθλιψη, ανεξέλεγκτες και ανεξήγητες κρίσεις θυμού. Κι επιπλέον, όποτε την τσιμπάω στο πόδι ενώ βρίσκεται σε παραλυσία, (τσιμπάει την Μάρτα στο πόδι), όταν την τσιμπάω στο σημείο αυτό, αντί να αντιδράσει με πόνο ή με κάποιο επιφώνημα, το πρόσωπό της παίρνει μια περίεργη έκφραση που μοιάζει περισσότερο με ευχαρίστηση παρά με πόνο... Μοιάζει σα να προσπαθεί να καλύψει ένα χαμόγελο... Και μετά οι πονοκέφαλοι γίνονται ισχυρότεροι και χάνεται σε μια ημικατατονική κατάσταση... Μου θυμίζει την

περίπτωση της φράου Ελίζαμπετ. Το ίδιο μυστήριο χαμόγελο όταν αγγίζω τις περιοχές παράλυσης, τα ίδια συμπτώματα, μέχρι και αντίστοιχες φαντασιώσεις. Στη μία περίπτωση ένα φίδι, στην άλλη περίπτωση ένας “κατσικο-κηπουρός”. Κάτι υπάρχει εδώ, το νοιώθω. Ίσως κάτι σχετικό με το την αντιμετώπιση της σεξουαλικότητας. Υπάρχει σύνδεση, το νοιώθω. Ξέρω ότι υπάρχει, αλλά συνεχώς μου διαφεύγει. Δε μπορώ να κοιμηθώ, δε μπορώ να ονειρευτώ. Έχω κολλήσει. Κολλήσει, κολλήσει, κολλήσει!

Μάρτα: Η Λίζα Ρόζενστάιν είναι υστερική και ψεύτρα.

Ζίγκμουντ: Ψεύτρα; Υστερική είναι σίγουρα, αλλά ψεύτρα πώς; Η γυναίκα βασανίζεται! Δε μπορώ να τη βοηθήσω καθόλου κι όλον αυτόν τον καιρό ο σύζυγός της με πληρώνει γενναιόδωρα. Όμως όσο η θεραπεία δεν έχει αποτέλεσμα, τόσο με κυριεύουν τύψεις.

Η Μάρτα βάζει τα γέλια.

Ζίγκμουντ: Σου φαίνεται αστείο;!

Μάρτα: Ναι... Δηλαδή όχι... Αλλά ναι...

Ζίγκμουντ: Διασκεδάζεις με τις τύψεις μου; Ή μήπως άρχισε να επιδρά το φάρμακο;

Μάρτα: Δεν γελάω με τις τύψεις σου Ζίγκι... Απλώς... Πρέπει να καταλάβεις πως όλη αυτή η ιστορία με τον κηπουρό, δεν έχει βάση στην πραγματικότητα...

Ζίγκμουντ: Τι εννοείς;

Σκηνή 12: Ξανθίππη και Σωκράτης

Ξανθίππη: Ξιπασμένος και ψωροπερήφανος. Φαίνεται απ’ τα λόγια σου.

Σωκράτης: Δε μ’ ενδιαφέρει η περιφρόνησή σου, ούτε οι συκοφαντίες που λες. Η απόφαση του δικαστηρίου δεν αλλάζει.

Ξανθίππη: Ο Κρίτων και ο Φαίδων είπαν πως θα πληρώσουν τους φρουρούς για να ξεφύγεις.

Σωκράτης: Γιατί; Ποιος τους είπε ότι θέλω να φύγω;

Ξανθίππη: Πρέπει. Για το χατήρι μας.

Σωκράτης: Όποιος δραπετεύει παραδέχεται ενοχή κι εγώ δεν είμαι ένοχος. Δεν έχω διαφθείρει κανενός νέου την σκέψη, ούτε έχω απορρίψει τους Θεούς της πόλης κι ούτε είμαι προδότης. Και δε θα ζητούσα ποτέ έλεος από ένα δικαστήριο ανίκανο και διεφθαρμένο. Για να με αφήνει να διαλέξω, σημαίνει πως ξέρει ότι η απόφασή του δεν δίνει δικαιοσύνη.

Ξανθίππη: Δικαιοσύνη. Ηλίθια λέξη. Μόνο οι άντρες που νομίζουν πως είναι έξυπνοι τη λένε. Δεν υπάρχει δικαιοσύνη. Μόνο άνθρωποι υπάρχουν. Άνθρωποι ζωντανόι και άνθρωποι νεκροί!

Σωκράτης: Δεν με τρομάζει ο θάνατος καθόλου. Προτιμώ να φύγω απ’ αυτή την άρρωστη ύπαρξη και να ησυχάσω από τους βλάκες που κυκλοφορούν και λένε πως είναι “δικαστές”. Ποιος ξέρει; Ίσως στη μετά θάνατον ζωή να συναντήσω αληθινούς ήρωες σαν τον Αγαμέμνονα, που οδήγησε ολόκληρο στρατό στην Τροία. Ή τον Οδυσσέα. Ή τον Προμηθέα που τόλμησε να κάνει κάτι κόντρα στην αυθαιρεσία των Θεών... Όλοι τους πραγματικά σοφοί. Και δεν πρόδωσαν ποτέ τον εαυτό τους για λεφτά, ούτε για τη ζωή τους την ίδια.

Ξανθίππη: Τι λες που δεν τον πρόδωσαν; Τα είδα στο θέατρο! Ο Αγαμέμνονας θυσίασε την κόρη του στους Θεούς. Ο Οδυσσέας άφησε τη γυναίκα του μόνη της για πόσα χρόνια. Ό,τι κάνεις κι εσύ σ’ εμένα και στα παιδιά μας, που μας αφήνεις μόνους μας να τα βγάλουμε πέρα. Αντί να μάθεις στους γιούς σου αυτές τις “αρχές της δικαιοσύνης”

που κάθεσαι και λες, θες να φύγεις για να κάνεις παρέα με φαντάσματα κι αφήνεις την οικογένειά σου μέσ' τη φτώχεια.

Σωκράτης: *(Χάνει την υπομονή του.)* Καλά, δεν καταλαβαίνεις; Δεν θα μπορούσα να κάνω κι αλλιώς!

Ξανθίππη: Πώς δεν θα μπορούσες; Σου είπαν να διαλέξεις τιμωρία κι εσύ διάλεξες το κώνειο. Γιατί όχι εξορία;

Σωκράτης: Και στην εξορία θα κάνω τι;

Ξανθίππη: Θα ήσουν μαζί μας. Θα ζούσαμε κοντά στην θάλασσα, θα περπατούσαμε στην άμμο τα πρωινά, θα πήγαινες για ψάρεμα με τον Λαμπροκλή – είναι πολύ καλός στο ψάρεμα. Θα βλέπαμε τον ήλιο να δύει, θα χαζεύαμε τ' αστέρια, θα μάθαινες τον Σωφρονίσκο να διαβάζει, θα λέγατε αστεία με τον Μενέξενο που είναι πανέξυπνος. Χθες με ρωτούσε αν αφού πεις το δηλητήριο, αν γίνεται να πεις κάποιο αντίδοτο και να ζήσεις... Εκεί θα ήσουν αήρεμος, χωρίς τους μαθητές σου. Δε θα ενοχλούσες κανέναν. Θα ζούσαμε σαν οικογένεια.

Σωκράτης: Δεν είμαι άνθρωπος της θάλασσας και των άστρων Ξανθίππη. Μ' αρέσουν τα σκληρά λόγια και η βρωμιά της πόλης. Είναι ανάγκη μου να περπατάω στην αγορά και να μιλάω με τους ανθρώπους, να τους κάνω να σκέφτονται και να προβληματίζονται. Τέτοιος άνθρωπος είμαι. “Ο δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ”. *(Μια ζωή που δεν εξετάζεται δεν αξίζει να τη ζει κανείς.)* Δεν έχω ζωή χωρίς φιλοσοφία.

Ξανθίππη: Ναι, η φιλοσοφία... Ξέρω πολύ καλά τις “φιλοσοφίες” που κάνετε με τον Αλκιβιάδη όταν δεν σας βλέπουν.

Σωκράτης: Τι θες να πεις με το “όταν δεν μας βλέπουν”;

Ξανθίππη: Αυτά που κάνετε. Μπρος-πίσω. Και μπρος-πίσω. Τα είδα με τα ίδια μου τα μάτια. Τις είδα τις “φιλοσοφίες” σας από την πρώτη νύχτα.

Σωκράτης: *(Θυμωμένος.)* Κάθεσαι και κρυφοκοιτάς από τις χαραμάδες σαν τρομαγμένο ποντικάκι;

Ξανθίππη: Δεν κρυφοκοιτούσα. Άκουγα τι γινόταν πίσω από την πόρτα. Ήθελα να διδαχθώ κι εγώ. Αλλά αυτό που έμαθα είναι πως η σοφία σου όλη, παλεύει να κρύψει την φύση σου που είναι άπιστη!

Σωκράτης: Και ποια είσαι εσύ που θα κρίνεις τη σχέση μου με τους εραστές της σοφίας και της σκέψης; Εσύ που όλη μέρα έχεις τα χέρια σου βουτηγμένα στα χταπόδια; Λέγε με ξιπασμένο, λέγε με ψωροπερήφανο, λέγε ότι δεν σκέφτομαι τα παιδιά μου, αλλά τολμάς να φτύνεις δηλητήριο για τις συζητήσεις που κάνω με τους φίλους μου;! Έκανες ποτέ, σε όλη σου τη ζωή, έστω μια σκέψη που να αξίζει;

Ξανθίππη: Ονειρεύομουν πως θα με μάθαινες να σκέφτομαι. Πως θα μου μάθαινες τα μυστικά της φύσης. Πως θα μου έδειχνες το πώς η Θεά Αφροδίτη ψιθυρίζει μέσα από το νέκταρ κάθε λουλουδιού. Ποιήτρια ήθελα να γίνω αλλά βρέθηκα να πουλάω χταπόδια για να ζήσουμε. Δεν ήτανε αυτό που ήθελε ο πατέρας μου. Δεν ήθελε ποτέ να σε παντρευτώ. “Παιδί είσαι ακόμα,” μου έλεγε. “Πολλοί θα σε θελήσουν”. Θα είχε ακούσει τι έλεγε για σένα ο κόσμος. Αλλά εγώ ήμουν χαζή. Ήθελα το φιλόσοφο. Νόμιζα ο κόσμος θα έκανε στην άκρη όταν περνούσα από την αγορά. Αντί γι' αυτό πιάνουν τις μύτες τους απ' την ψαρίλα, κοροϊδεύουν, πίσω απ' την πλάτη μου δείχνουν κέρατα με τα χέρια τους. Νομίζεις πως είσαι κάτι επειδή λες όμορφα λόγια; Το κορμί σου θέλει τη σάρκα, όπως όλοι μας. Το έχω δει. Είδα πώς κοιτάς τον νεαρό Αλκιβιάδη, με μάτια που λάμπουν από δάκρυα ερωτικά... Πώς τον χαϊδεύεις... Πώς περιμένεις το άγγιγμά του, πώς περιμένεις να γευτείς τα χείλια του... Κάποτε ήμουν νέα κι όμορφη. Κάθε πρωί πλενόμουν και έκανα προσευχές στην Ήρα να μου φέρει χαρά κι ευτυχία και μια οικογένεια. Περίμενα να έρθεις στο κρεβάτι μας κι ερχόσουν σαν ζώο, στα τέσσερα, μόνο για να φυτέψεις το σπόρο σου. Και μετά; Τίποτα. Τίποτα. Τίποτα.

- Σωκράτης:** Σταμάτα. Δεν υπάρχει χειρότερο πράγμα από τη ζήλια.
- Ξανθίππη:** Εσύ δε βλέπεις πώς ζηλεύεις; Ζηλεύεις τα νεανικά κορμιά. Αυτά νομίζεις θα σε σώσουν από τα γηρατειά; Και κατέστρεψες τις ζωές μας!
- Σωκράτης:** Τις κατέστρεψα; Τι θα πει “καταστροφή”, έχεις ιδέα;
- Ξανθίππη:** Καταστροφή είναι όταν παίρνεις κάτι που είναι καλό και το κάνεις κάτι που δεν είναι πια καλό.
- Σωκράτης:** Αν όμως τίποτα δεν ήτανε καλό από την πρώτη νύχτα όπως λες, τότε τι έχω καταστρέψει;
- Ξανθίππη:** Γιατί με παντρεύτηκες; Πες μου; Για να πουλάω χταπόδια για να ζεις; Για να σου κάνω τα παιδιά που δεν βλέπεις ποτέ; Για να γελάς με τους φίλους και λες ψέματα για μένα; Λες πως είμαι κακιά, γριά, στρίγγλα και μάγισσα. Όπου πάω λένε “προσέχτε την Ξανθίππη, θα σας φάει το κεφάλι”. Ή λένε “η γυναίκα του τάδε είναι σαν την Ξανθίππη, τι τραβάει κι αυτός”. Κι εγώ όλα αυτά τ’ ακούω και καταπίνω τις προσβολές. Δεν κάθομαι να λέω πώς φέρεται στη γυναίκα του ο μεγαλύτερος φιλόσοφος.
- Σωκράτης:** Είσαι μια πικραμένη γυναίκα και δεν αντέχω στις τελευταίες μου ώρες να ακούω την αυτολύπησή σου. Φτάνει! Δεν έχεις ντροπή μέσα σου;
- Ξανθίππη:** Εγώ να έχω ντροπή; Εσύ καρδιά έχεις;

Σκηνή 13: Τζέني και Καρλ

Ο Καρλ βγάζει το παλτό του, καθίζει την Τζέني σε μία απ’ τις κούτσες και βάζει το κεφάλι του στα γόνατά της. Κάθονται έτσι για λίγο. Ο Καρλ αρχίζει να κλαίει σιωπηλά στην ποδιά της Τζέني.

- Τζέني:** Καρλ; (Σιωπή.) Κλαις; (Σιωπή.)
- Καρλ:** Με μισείς...
- Τζέني:** Δεν είναι έτσι.
- Καρλ:** Το είπες Τζέني κι έχεις δίκιο... Είμαι φονιάς...
- Τζέني:** Δεν εννοούσα... Μάλλον είμαι στ’ αλήθεια αποξηραμένη Μπουρζουά, που κάνω τόσο θέμα για μια χαζοκούπα... Μια μεγαλοφυΐα σαν εσένα δεν πρέπει σκέφτεται λογαριασμούς ή τι χρωστάμε στον χασάπη... Τρέμεις... Κρυώνεις;
- Καρλ:** (Σα να ξυπνάει από μια παγωμένη κατάσταση.) Αυτό ήταν Τζέني. Πάει, τελείωσε...
- Τζέني:** (Μπερδεμένη.) Τι τελείωσε;
- Καρλ:** Όλα! Τέλος Βαρόνη. Το αποφάσισα! Θα πιάσω πάλι δουλειά στο πανεπιστήμιο.
- Τζέني:** Κουταμάρες. Και εκεί τι θα διδάσκεις;
- Καρλ:** Φιλοσοφία. Σωκράτη, Πλάτωνα, Αριστοτέλη...
- Τζέني:** Αφού τα σιχαίνεσαι αυτά. Και τ’ άρθρα σου τότε θα τα γράφεις;
- Καρλ:** Αυτό λέω Τζέني. Δεν έχει νόημα να συνεχίζουμε τη μάχη. Ό,τι κάναμε κάναμε. Δεν έχει αλλάξει τίποτα. Οι άνθρωποι φοβούνται. Τους κυνηγάει η αστυνομία. Δεν τους αφήνει να ξεσηκωθούν. Κι έχουν και οικογένειες... Κι έχω κι εγώ οικογένεια. Ήμουν αγωγιστής. Σκεφτόμουν μόνο τον εαυτό μου κι εξαιτίας μου κινδυνεύετε. Ποιος άντρας δε μπορεί να φωνάξει για τα παιδιά του το γιατρό, γιατί δεν έχει λεφτά;
- Τζέني:** Ένας επαναστάτης...
- Καρλ:** Έχω κουραστεί κι έχω αρχίσει να τη μισώ την επανάσταση... Κάθομαι και γράφω άρθρα που κανείς δε διαβάζει αντί να φτιάχνω το δικό μου δρόμο και να προσφέρω στην οικογένειά μου. Αν δεν με πάρουν στο πανεπιστήμιο, θα πάμε στην Αμερική. Θα πιάσω δουλειά θερμαστής σ’ ένα καράβι...
- Τζέني:** (Γελάει.) Ναι, σα να σε βλέπω, θερμαστή!

- Καρλ:** Θά 'χουμε ζεστό σπίτι, κρέας, τυρί, αυγά κι οι κόρες του Καρλ Μαρξ δε θα φοράνε πια κουρέλια... Ας γράψει την Ιστορία κάποιος άλλος. Εσείς είστε η προτεραιότητά μου.
- Τζένι:** Δε μπορείς να αφήσεις όλα τα άλλα.
- Καρλ:** Πώς δε μπορώ; Τ' αφήνω όλα. Τέρμα οι διαδηλώσεις, τα συνέδρια κι οι συνελεύσεις. Έτσι κι αλλιώς δεν βγάζουνε συμπέρασμα ποτέ... Τέλος! *(Παίρνει ένα άρθρο του κι αρχίζει να το σκίζει.)*
- Τζένι:** *(Αρπάζει από τα χέρια του τα χαρτιά και προσπαθεί να ξανασυναρμολογήσει τα κομμάτια.)* Φτάνει! Καρλ! Μη! Δεν πρέπει! Δεν θα αφήσουμε τις αδυναμίες μας να μας κάνουν ό,τι θέλουν! Δε θα τα παρατήσουμε όλα σε μια στιγμή απόγνωσης... Έχουμε ήδη χάσει τόσα. Έχουμε χάσει δυο παιδιά στην επανάσταση. Δε θα τα ακυρώσεις όλα τώρα!

Σκηνή 14: Μάρτα και Ζίγκμουντ

- Ζίγκμουντ:** Είναι ξεκάθαρο πως η ιστορία με τον κηπουρό ουδέποτε συνέβη, το είπα κι εγώ αυτό, αλλά πώς λες ότι η καημένη η γυναίκα λέει ψέματα;
- Μάρτα:** Μου είπες ότι αυτές οι κρίσεις υστερίας συμβαίνουν μια φορά το μήνα;
- Ζίγκμουντ:** Σταθερά.
- Μάρτα:** Και διαρκούν πέντε μέρες περίπου;
- Ζίγκμουντ:** Δεν στο ανέφερα αυτό... αλλά ναι...
- Μάρτα:** Κι αυτές οι μέρες, είναι ακριβώς μετά τον κύκλο της έμμηνου ρύσεως;
- Ζίγκμουντ:** Ίσως... Δηλαδή... Είπε κάτι ο άντρας της, ότι τις μέρες που έχει κρίσεις δεν έρχονται κοντά... Και τις αμέσως προηγούμενες έχει την περιόδó της κι έτσι δεν έχουν επαφές σεξουαλικές... Όμως καλή μου, ποια είναι η διάγνωσή σου;
- Μάρτα:** Μου λες ότι ο κηπουρός δεν επιτίθεται, κι εγώ σου λέω πως βαθιά μέσα της, επιθυμεί να της επιτεθεί ο κηπουρός.
- Ζίγκμουντ:** Τι εννοείς “επιθυμεί”;
- Μάρτα:** Σαν... φαντασίωση.
- Ζίγκμουντ:** Και γιατί επιθυμεί να της επιτεθεί ο κηπουρός;
- Μάρτα:** Οι γυναίκες έχουμε φαντασιώσεις... Κι εγώ έχω...
- Ζίγκμουντ:** Κι εσύ;
- Μάρτα:** Ζίγκι, σβήνεις τη λάμπα σε παρακαλώ; *(Εκείνος χαμηλώνει το φως.)* Άκουσέ με πολύ προσεκτικά, γιατί είναι η πρώτη και η τελευταία φορά που θα μιλήσουμε γι' αυτό το θέμα...
- Ζίγκμουντ:** Σε ακούω.
- Μάρτα:** Θέλω μου υποσχθείς ότι δε θα μου ζητήσεις ποτέ να επαναλάβω αυτό που θα σου πω.
- Ζίγκμουντ:** Στο υπόσχομαι.
- Μάρτα:** Θέλω να μου υποσχθείς επίσης, ότι δεν θα ζητήσεις περισσότερες λεπτομέρειες και δεν θα με αμφισβητήσεις, ούτε θα με υποβάλλεις στην ανάκριση που υποβάλλεις τους ασθενείς σου.
- Ζίγκμουντ:** Μάρτα καλή μου, δεν έχω λόγο να σου κάνω καμιά ανάκριση. Δεν είσαι ασθενής. Για την ακρίβεια είσαι... η πιο υγιής γυναίκα που έχω συναντήσει. Οργανωμένη, αποδοτική – ακόμα και στα οικονομικά, γεμάτη από τη χαρά της ζωής και ποτέ δεν παραμελείς τα καθήκοντά σου. Είσαι μάλιστα άπφελ...
- Μάρτα:** Άκουσέ με Ζίγκι σε παρακαλώ! Δεν είναι κάτι που μου είναι εύκολο να πω. Πρέπει όμως... Εντάξει; Ξεκίνησε όταν ήμουν τεσσάρων... Ή ίσως πέντε. Πήγα να μαζέψω λουλούδια στο δάσος με τη μητέρα και τη Μίνα, μετά την πρώτη φθινοπωρινή βροχή.

Το δάσος ήταν γεμάτο φθινοπωρινά αρώματα, τα μανιτάρια ήταν μεγάλα, ζουμερά κι ήθελα να τα μαζέψω όλα... Λοιπόν, η Μίνα κι η μητέρα μάζευαν λουλούδια κι εγώ έφυγα για να βρω το πιο τέλειο μανιτάρι. Και τότε είδα... δυο άλογα. Το ένα ήταν πάνω στο άλλο. Και το αρσενικό τραβήχτηκε και για πρώτη φορά είδα... Ήταν τρομακτικό. Και συναρπαστικό. Και το είχα εντελώς ξεχάσει μέχρι...

Ζίγκμουντ: Το απώθησες Μάρτα.

Μάρτα: “Απώθησα”;

Ζίγκμουντ: Το απώθησες στις σκοτεινές περιοχές της μνήμης σου.

Μάρτα: Σε παρακαλώ μη με διακόπτεις Ζίγκι... Είχα λοιπόν απωθήσει την εικόνα μέχρι που την πρώτη μου περίοδο και τότε άρχισα να νιώθω πράγματα εδώ *(δείχνει το στήθος της)* κι εδώ... *(δείχνει τα γεννητικά της όργανα.)* Κι η εικόνα επέστρεψε.

Ζίγκμουντ: Όπως συμβαίνει συχνά με τα κορίτσια που δεν έχουν σεξουαλική εμπειρία, υπάρχει συνδεδεμένος φόβος και άγχος με το θέμα.

Μάρτα: Όμως δεν ένοιωσα ποτέ φόβο ή άγχος Ζίγκι.

Ζίγκμουντ: Α, όχι;

Μάρτα: Ακριβώς το αντίθετο. Κάθε φορά που θυμόμουνα αυτόν τον επιβήτορα, με κυριεύει μια αίσθηση ζεστή. Και μετά από λίγο ανακάλυψα πως αν βάλω το χέρι μου εκεί κάτω, κάθε φορά που σκέφτομαι το άλογο αυτό και... τρίψω... αυτή η αίσθηση η ζεστή μεγαλώνει μέσα μου και με περικυκλώνει μέχρι που φτάνει μια κορύφωση... κι ύστερα βουλιάζω σε έναν ύπνο τόσο υπέροχα γλυκό.

Ζίγκμουντ: Θέλεις να πεις ότι...

Μάρτα: Ζίγκι! Μου υποσχέθηκες!

Ζίγκμουντ: Ναι! Ναι! Ακούω. Ακούω.

Μάρτα: Όσο ο καιρός περνούσε, η εικόνα άλλαξε... Τώρα με βρίσκω... βρίσκομαι πάνω στο άλογο... Πρέπει να πάω στο γραφείο του διευθυντή του οικοτροφείου. Ήμουν κακό κορίτσι. Δε φορούσα εσώρουχο. Το ξέρω πως ήμουν κακό κορίτσι και πρέπει να τιμωρηθώ γιατί ήμουν πολύ, πολύ άτακτη. Ο επιβήτορας καλπάζει και πάνω του βρίσκομαι εγώ: ένα κοριτσάκι που δε φοράει εσώρουχο. Με φέρνει μπροστά σ’ ένα μεγάλο, γκρίζο κτίριο. Κατεβαίνω. Ανοίγω την πόρτα. Προχωράω σ’ ένα μακρύ διάδρομο. Ξέρω πως πρέπει να τιμωρηθώ. Ξέρω πως ήμουν κακό κορίτσι. Βρώμικο κορίτσι. Κάποιος με σπρώχνει μέσα στο γραφείο του διευθυντή κι εκείνος κάθεται πάνω στο γραφείο του, πίνει κρασί... Μου ζητάει να πάω πιο κοντά, να σταθώ δίπλα του. Πλησιάζω. Μου προσφέρει κρασί. Με διατάζει να πιω. Πίνω. Είναι πικρό κι όπως σκουπίζω τα χείλια μου, εκείνος με πιάνει και με βάζει πάνω στα γόνατά του. Προσεύχομαι από μέσα μου να μην το κάνει, όμως το κάνει. Βάζει το χέρι του κάτω από το φορεματάκι μου και λέει: “Τι πράγματα είναι αυτά; Η δεσποινίς δεν φοράει... κιλοτάκι;” Και μετά... με βάζει κατευθείαν πάνω στα... συγχώρεσέ με, γεννητικά του όργανα... Μου δίνει ένα μπατσάκι στον ποπό... Και τα λόγια του γίνονται τραγούδι... “Δεσποινίς με κιλοτάκι. Κοριτσάκι, κοριτσάκι. Δε φοράει κιλοτάκι. Αταξία, αταξία. Τιμωρία, τιμωρία. Κιλοτάκι κοριτσάκι, τι κακό, κακό κορίτσι. Βρώμικο, κακό κορίτσι”. Και νοιώθω... νοιώθω εκεί κάτω...

Ζίγκμουντ: Τρόμο;

Μάρτα: Ε... ε... ευχαρίστηση... Υπέροχη ευχαρίστηση.

Ζίγκμουντ: Ευχαρίστηση;

Μάρτα: Ναι. Κι από τότε όποτε θέλω να... αφού εκτελέσω τα συζυγικά μου καθήκοντα κι εσύ έχεις κοιμηθεί κι ονειρεύεσαι, αν δυσκολεύομαι να κοιμηθώ, απλώς...

Ζίγκμουντ: Ανεβαίνεις πάνω στο άλογο κι επιστρέφεις καλπάζοντας στο γραφείο του διευθυντή...

Μάρτα: Ναι Ζίγκι μου, ακριβώς. Δεν χρειάζεται να κάνω τίποτα. Φαντάζομαι μόνο... πράγματα που δεν συνέβησαν ποτέ. Δεν υπήρξε διευθυντής οικοτροφείου που να

έκανε ανάρμοστες κινήσεις. Δεν πήγα καν σε οικοτροφείο όπως γνωρίζεις. Τα λέω ψευδείς μνήμες. (Οι “ψευδείς μνήμες” και οι “παραμνησίες” αναφέρονται στο ίδιο

πράγμα.)

Ζίγκμουντ: Ψευδείς;

Μάρτα: Οι ψευδείς μνήμες μου. Οι δικές μου και της Λίζα Ρόζενστάιν και όλων των υπολοίπων ασθενών σου, που ανήκουν στο θηλυκό γένος...

Ζίγκμουντ: Μα πώς γίνεται Μάρτα; Αν ισχύουν όσα λες, τότε αυτό σημαίνει πως η ασθενής μου μου λέει ψέματα;

Μάρτα: Όχι ψέματα ακριβώς... Φαντασιώσεις.

Ζίγκμουντ: (Ενθουσιασμένος.) Αν ισχύει αυτό, τότε η Λίζα Ρόζενστάιν δε φαντάζεται ότι ο κηπουρός θέλει να της επιτεθεί. Αντιθέτως φαντάζεται ότι την μεταχειρίζεται με πάθος και πιθανότατα αυτό την ευχαριστεί. Όμως οι ανηλεείς ενοχές που δημιουργούνται στο συνειδητό της, την κάνουν να πιστεύει ότι προδίδει τον σύζυγό της.

Μάρτα: Ο οποίος είναι τριάντα χρόνια μεγαλύτερός της ενώ ο κηπουρός, θα είναι συνήθως νεαρός και καλογυμνασμένος άντρας...

Ζίγκμουντ: Τον οποίο θα επιθυμούσε στο κρεβάτι της...

Μάρτα: Ακριβώς Ζίγκι. Η Λίζα Ρόζενστάιν αγαπάει τον σύζυγό της -

Ζίγκμουντ: - όμως δεν την ελκύει το σώμα του. Αυτό της δημιουργεί παραμνησία με τον κηπουρό και - μια και πρόκειται για γυναίκα με ευφυία και μόρφωση - αναμφίβολα νοιώθει ενοχές και ευθύνη. Κατά συνέπεια τιμωρεί τον εαυτό της με έντονους πονοκεφάλους, παραισθησία γύρω από την βουβωνική χώρα... Αυτό που έλεγα από την αρχή! Το ήξερα! Το ήξερα ενστικτωδώς και τώρα το έχω - το κομμάτι που έλειπε απ' το παζλ! (Πηγαίνει στο γραφείο του κι αρχίζει να γράφει.) “Οι παραμνησίες εκδηλώνονται με σωματικό πόνο.” (Σταματάει.) Μισό λεπτό: ουσιαστικά κάνει... προβολή του θυμού που αισθάνεται για τον εαυτό της... Προβολή στον κηπουρό. Και στιγματίζει τον κηπουρό με φαντασιώσεις που θεωρεί βρώμικες η ίδια...

Μάρτα: Ακριβώς Ζίγκι. Η παρόρμηση να διώξει τον κηπουρό είναι “προβολή”, ακριβώς όπως το είπες... Να την σημειώσεις τη λέξη αυτή μάνιπε.

Ζίγκμουντ: Η προβολή... Δίδυμο αδελφάκι της απώθησης.

Μάρτα: Θα βρω πού θα την προσθέσω όταν δουλεύω τα καινούργια σου χειρόγραφα.

Ζίγκμουντ: (Συνεχίζει να λέει τις σκέψεις του.) Για να μπορέσω λοιπόν να θεραπεύσω την ασθενή, θα πρέπει πρώτα να την φέρω αντιμέτωπη με τις ψευδείς μνήμες της. Να τη φέρω να παραδεχτεί την ύπαρξή τους και να της εξηγήσω πως οι δικές της ενοχές είναι η αιτία για όσα ταλαιπωρούν το σώμα της. Από έλλειψη ικανοποίησης υποφέρει. Όσο αδυνατεί να έρθει σε οργασμό με τον σύζυγό της (ζαφνική σκέψη) ο οποίος... δεν καταφέρνει... να την... ικανοποιήσει... Μάρτα;

Μάρτα: Λαγουδάκι μου;

Ζίγκμουντ: Δηλαδή με απατάς!

Σκηνή 15: Καρλ και Τζένι

Καρλ: Τι να την κάνω την επανάσταση αν δεν μ' αγαπάς πια;

Τζένι: Δεν είπα πως δε σ' αγαπάω.

Καρλ: Είπες πως με μισείς κι έχεις δίκιο. Κι εγώ με μισώ...

Τζένι: Έλα Καρλ τώρα. Το ότι σε μισώ δε σημαίνει πως δε σ' αγαπάω πια...

Καρλ: Αλήθεια;

Τζένι: Φυσικά βλακούλη... (Τον φιλάει.) Έλα, πάμε, κάνει κρύο, πάμε να κοιμηθούμε με τα κορίτσια απόψε, στην εκκλησία... Θα γράψουμε αύριο στον Ένγκελς. Όλο και κάτι

θα σκεφτεί. Θα του γράψουμε και το “προλετάριοι όλων των χωρών ενωθείτε” και θα ενθουσιαστεί.

Καρλ: Μήπως στο χαρτί να βάλουμε και λίγο απ’ το θυμό σου;

Τζέني: Το θυμό μου;

Καρλ: Δεν σε έχω ξαναδεί τόσο θυμωμένη. Με τόση ενέργεια, τόση δύναμη. Κι όλα χάρη στο κρύο και την πείνα και τον εξευτελισμό που μας υπέβαλε αυτός ο σιχαμένος σπιτονοικοκύρης. Μέσα απ’ τις ταλαιπωρίες μας βρίσκουμε τη φλόγα μας Τζέني... Αυτό πρέπει να τους λέμε όταν πηγαίνουμε από εργοστάσιο σε εργοστάσιο.

Τζέني: Έχεις δίκιο. Δε βγαίνει τίποτα όταν τους λέμε για “δικαιοσύνη” και για “ισότητα”. Πρέπει να τους θυμίζουμε συνέχεια πως όσο αυτοί ξεπαγιάζουν και μετράνε τις δεκάρες, κάποιοι άλλοι, κάποιοι που δεν έχουν δουλέψει ούτε μια μέρα, κάθονται στη ζέστη και πετάνε φαγητά στις γάτες τους. Και κοροϊδεύουν όσους ξυπνάνε πριν χαράξει και πάνε για δουλειά...

Καρλ: Ναι. Αυτές τις διαφορές πρέπει να τις τονίσουμε. Να τους πούμε πόσο καλοπερνάνε οι Μπουρζουά και πόσο επιφανειακά τα βλέπουν όλα.

Τζέني: Πρέπει να νιώσουν περιφρόνηση γι’ αυτούς και περήφανοι για αυτό που είναι οι ίδιοι...

Καρλ: Εγώ θα γίνω το παράδειγμα... Αύριο θα πάω να ζητήσω δουλειά στο σταθμό του τρένου...

Τζέني: Τι πράγμα;

Καρλ: Ναι. Είδα μια αγγελία. Ψάχνουν για ταμίες.

Τζέني: Πώς θα γίνεις ταμίας; Είσαι γκρινιάρης και τα γράμματά σου δε διαβάζονται. Θα κάνεις τα λογιστικά τους άνω κάτω. Εγώ θα πάω! Αύριο θα ξυπνήσω νωρίς, ξύπνα εσύ τα κορίτσια και τάισέ τα πριν πάτε στη βιβλιοθήκη.

Καρλ: Επουδενί! Δεν γίνεται να δουλέψεις στο σταθμό του τρένου!

Τζέني: Γιατί δεν γίνεται;

Καρλ: Επειδή είσαι... η όμορφή μου, η πολυαγαπημένη μου Βαρόνη! *(Την φιλάει.)*

Σκηνή 16: Μάρτα και Ζίγκμουντ

Μάρτα: Σε απατάω; Εγώ;

Ζίγκμουντ: Και σου αρέσει... Για όνομα του Θεού Μάρτα!

Μάρτα: Λαγουδάκι μου, τι κουταμάρες είναι αυτές; Τίποτα απ’ αυτά δεν έχει συμβεί πραγματικά!

Ζίγκμουντ: Και πόσον καιρό τις έχεις τις παραμνησίες αυτές;

Μάρτα: Απ’ όταν αρραβωνιαστήκαμε νομίζω. Ήταν πολλά τα τέσσερα χρόνια του αρραβώνα μας Ζίγκι. Κι ένοιωθα την ανάγκη να παρηγορηθώ με λίγη φαντασία. Είχα υποσχεθεί ότι θα σταματούσα μόλις παντρευόμασταν και όντως, στην αρχή τα κατάφερα. Όμως μετά άρχισαν οι ζαλάδες. Είδα πως αν άφηνα τον εαυτό μου να ευχαριστηθεί στην φαντασίωση, οι ζαλάδες έφευγαν... Είμαι τόσο χαρούμενη που επιτέλους στο είπα. Όλον αυτόν τον καιρό ένοιωθα πως...

Ζίγκμουντ: Με εξαπατάς;

Μάρτα: Δεν θα την έλεγα “εξαπάτηση”... Δεν έχει και σημασία λαγουδάκι μου...

Υποσχέθηκες δεν θα το συζητήσουμε... Νιώθω ανακούφιση. Τώρα που δεν έχουμε πια μυστικά, έλα στο κρεβάτι... Το Άμφελστρόντελ σου σε περιμένει...

Γεμάτη ζωντάνια και πάθος, χάρη στην εξομολόγηση και στην κοκαΐνη, προσπαθεί να τον τραβήξει κοντά της. Είναι ξαπλωμένη στο κέντρο του κρεβατιού, όμως η σωματική σύνδεσή τους έχει κοπεί.

Μάρτα: Είμαι το ζουμερό σου Αφφελστρούντελ μιτ βανίλεκρεμ! *(Όσο περισσότερο προσπαθεί, τόσο ο πόθος του Ζίγκμουντ μειώνεται.)* Ζίγκι!
Ζίγκμουντ: Όχι τώρα Μάρτα. Πρώτα η στάση, μετά οι ψευδείς μηνήμες... Χρειάζομαι χρόνο για να τα επεξεργαστώ όλα αυτά...

Σκηνή 17: Ξανθίπη και Σωκράτης

Σωκράτης: Έχεις δίκιο. Λάθος μου. Σε παραμέλησα και παραμέλησα και τα παιδιά μας. Αλλά δε μπορούσα να κάνω αλλιώς. Ήρθα στον κόσμο για να είμαι μια αλογόμυγα. Έχεις δει πώς κάνουν οι αλογόμυγες; Κολλάνε πάνω σου, τσιμπάνε και πρήζουν και δεν σταματάνε ποτέ. Δε σ' αφήνουν σε ησυχία. Αυτό κάνω κι εγώ. Ρωτάω και ρωτάω και ρωτάω. Ό,τι κι αν μου απαντάει ο άλλος, το διαλύω. Του βάζω έναν καθρέφτη για να δει πιο καθαρά. Τον σπρώχνω να δει το καλό, το σωστό και το δίκαιο χωρίς να φοβάται αφέντες. Αυτούς που απειλούν πως θα του πάρουνε τη γη, που στέλνουν τον κόσμο να πεθάνει σε μάχες για τη δοξαστούν εκείνοι και που κάνουν ό,τι θέλουνε με όσους δε μπορούνε να σκεφτούν, επειδή δεν είχαν χρήματα να πληρώσουνε δασκάλους.

Ξανθίπη: Τότε γιατί δεν μπαίνεις στην πολιτική; Γιατί δεν είπες “ναι” όταν στο ζήτησαν να τα άλλαζες όλα;

Σωκράτης: Δε μπορούσα να πω “ναι”. Θα σου πω ένα μυστικό. Απ' όταν ήμουνα παιδί, είχα μια φωνή που μου ψιθύριζε... με έλεγε τι να κάνω και τι όχι. Κάθε φορά που μου ζητούσαν να ασχοληθώ με την πολιτική ή με τον πόλεμο ή κάτι άλλο τέτοιο “τιμητικό”, η φωνή αυτή με μάλωνε. Μου έλεγε: “Σωκράτη, αυτό θες; Να είσαι ηγέτης; Δικαστής; Κριτής; Αφέντης; Δεν είσαι εσύ της εξουσίας – δε μπορείς να είσαι αφεντικό, δεν ήρθες στη γη γι' αυτόν το λόγο. Φύγε Σωκράτη. Πήγαινε με τον πολύ τον κόσμο...”

Ξανθίπη: *(Εντυπωσιασμένη.)* Αυτό είναι το “δαιμόνιον” σου λοιπόν;

Σωκράτης: *(Διασκεδάζει.)* Κι αυτό πίσω από κάποια πόρτα το άκουσες;

Ξανθίπη: Όποτε μπορούσα... άκουγα.

Σωκράτης: Ναι, αυτό είναι το δαιμόνιο. Κάθε πρωί αυτό με βάζει να κατεβώ στην Αγορά και να ξυπνήσω τη δύναμη σε κάθε άνθρωπο για να βρει τη σοφία. Και μάλιστα δωρεάν. Να μη θυμώνεις με όποιον υπηρετεί το πεπρωμένο του.

Ξανθίπη: Κι εγώ; Κι εγώ θέλω τη δύναμη... Γιατί δεν ξύπνησες μέσα μου τη σοφία;

Σωκράτης: Είσαι γυναίκα εσύ.

Ξανθίπη: Και λοιπόν; Δεν έχω εγώ δικαίωμα στη σκέψη και στη γνώση; Το σώμα δηλαδή λέει πώς θα πάει κι η ψυχή;

Σωκράτης: Θέλεις λοιπόν τη γνώση;

Ξανθίπη: Ναι...

Σωκράτης: Και τι θέλεις να μάθεις;

Ξανθίπη: Γιατί κάποιος αγαπάει έναν άνθρωπο και δεν αγαπάει έναν άλλον;

Σωκράτης: Ξανθίπη πες μου, τι είναι η αγάπη;

Ξανθίπη: Η αγάπη είναι όταν σε ακούω να γελάς με τον Κρίτωνα πίσω από τις κλειστές πόρτες και κλαίω...

Σωκράτης: Και γιατί κλαις;

Ξανθίπη: Ζηλεύω.

Σωκράτης: Κι η ζήλια τι είναι;

Ξανθίπη: Όταν θέλεις κάποιος να είναι όλος δικός σου και δεν είναι και θυμώνεις.

Σωκράτης: Καλά το λες... Η αγάπη δηλαδή είναι θυμός;

Ξανθίπη: Όχι... Η αγάπη είναι κάτι καλό και όμορφο... Σαν πεταλούδα...

Σωκράτης: Αν η ζήλια δηλαδή είναι θυμός αλλά η αγάπη δεν είναι θυμός... η ζήλια δεν είναι αγάπη. Λάθος;

Ξανθίππη: Όχι. Σωστό.

Σωκράτης: Τι είναι τότε η αγάπη; Δοκίμασε ξανά...

Ξανθίππη: Η αγάπη είναι... όταν στον κήπο χαϊδεύω ένα λουλούδι, απαλά. Η αγάπη είναι όταν ο Λαμπροκλής γελάει και γελάω κι εγώ μαζί του... Η αγάπη είναι όταν εσύ κοιμάσαι κι εγώ σε κοιτάω να κοιμάσαι...

Σωκράτης: Καλά τα λες Ξανθίππη. Θα τη βρούμε την αλήθεια. Αυτές είναι στιγμές αγάπης που δεν έχουνε μέσα ζήλια ή θυμό. Και τι κοινό έχουν;

Ξανθίππη: Νοιώθω... ωραία...

Σωκράτης: Πού;

Ξανθίππη: (Βάζει το χέρι της στην καρδιά της.) Εδώ...

Σωκράτης: Στην καρδιά;

Ξανθίππη: Ναι. Στην καρδιά.

Σωκράτης: Και τι κάνει η καρδιά;

Ξανθίππη: Χτυπάει;

Σωκράτης: Η καρδιά χτυπάει κι ο χτύπος της δίνει ζωή... Δεν είναι έτσι;

Ξανθίππη: Ναι, έτσι είναι.

Σωκράτης: Και ποιος λέει στην καρδιά να χτυπάει;

Ξανθίππη: (Σκέφτεται.) Κανείς. Χτυπάει γιατί η ίδια θέλει, μόνη της.

Σωκράτης: Σωστά. Μπορείς εσύ να της πεις πότε να χτυπήσει;

Ξανθίππη: Όχι... δε μπορείς.

Σωκράτης: Σωστά. Δε μπορείς. Η καρδιά χτυπάει ή δεν χτυπάει από μόνη της. Μήπως σε βοηθάει τώρα αυτό να καταλάβεις γιατί κάποιος αγαπάει έναν άνθρωπο κι όχι έναν άλλο;

Ξανθίππη: Επειδή έτσι επιθυμεί η καρδιά... από μόνη της;

Σωκράτης: Ναι... Είπαμε, κανένας δε μπορεί να διατάξει την καρδιά.

Ξανθίππη: Κρίμα...

Σωκράτης: Ναι... Κρίμα...

Σιωπή.

Κάποιος χτυπάει την πόρτα. Η Ξανθίππη στέκεται στην πόρτα.

Ξανθίππη: Όχι...

Σωκράτης: Ναι... Ήρθε η ώρα... Πρέπει να φύγεις. Ήρθαν οι φίλοι μου για να είναι εδώ όταν θα πιω το κώνειο.

Ξανθίππη: Θέλω κι εγώ να μείνω...

Σωκράτης: Δε γίνεται. Το γυναικείο κλαψούρισμα χαλάει την ιερότητα της στιγμής.

Ξανθίππη: Υπάρχει κάτι που ήθελες να μου πεις;

Σωκράτης: Δεν έχει μείνει κάτι να πω. Οδεύω προς το θάνατό μου. Εσύ, προς τη ζωή σου. Μόνο οι Θεοί ξέρουν ποια μοίρα είναι καλύτερη.

Η Ξανθίππη βάζει τα κλάματα. Η Μάρτα και η Τζένι έρχονται να της συμπαρασταθούν. Την αγκαλιάζουν και την συνοδεύουν έξω απ' το κελί. Μουσική.

Κίνηση.

Η ηθοποιός που παίζει την Μάρτα:

Η Μάρτα Φρόνιτ έκανε έξι παιδιά στον άντρα της.

Του αφιέρωσε όλη της την ζωή.
Διόρθωνε τα χειρόγρατά του.
Έκανε πως δεν έβλεπε την σχέση του με την αδελφή της.
Αφοσιώθηκε στο να δημιουργήσει και να συντηρήσει μια τέλεια συνθήκη ώστε να μπορεί εκείνος να αφιερώνεται στη δουλειά και τις σκέψεις του.
Στην πιο πρόσφατη βιογραφία του Ζίγκμουντ Φρόιντ, υπήρχε μόνο μία φωτογραφία της.

Η ηθοποιός που παίζει την Τζένι:

Η Τζένι Μαρξ άφησε μια ζωή αριστοκρατίας και ανέσεων για να ακολουθήσει τον σύζυγό της, τον Καρλ Μαρξ.
Του χάρισε έξι παιδιά, κι έθαψε τρία.
Ήταν μια δυναμική βοηθός σε όλες τις κοινωνικές μάχες του συζύγου της.
Τον συνόδευε στις επισκέψεις στα εργοστάσια κι έχτισε το μανιφέστο της επανάστασης μαζί με τον Καρλ και τον Ένγκελς.
Η Τζένι πέθανε από φυματίωση λίγο πριν απ' τον άντρα της, κι έσβησε από τις σελίδες της ιστορίας.

Η ηθοποιός που παίζει την Ξανθίπη:

Κανείς δεν ασχολήθηκε με την Ξανθίπη μετά τον θάνατο του Σωκράτη.
Φαντάζομαι πως θα κατάφερε να συντηρήσει τον εαυτό και τα παιδιά της.
Το όνομά της έμεινε συνώνυμο με τη γυναίκα στρίγγλα και μόνο ένα μικρό δρομάκι υπάρχει στην Αθήνα που να θυμίζει ότι κάποτε υπήρξε...

ΤΕΛΟΣ